

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2008-2009

4 november 2008

BELEIDSBRIEF

Gelijke Kansen

Beleidsprioriteiten 2008-2009

ingediend door mevrouw Kathleen Van Brempt,
Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen

INHOUD

	Blz.
1. Inleiding.....	3
2. Coördinerend beleid	5
2.1. Opencoördinatiemethode.....	5
2.2. Mainstreaming eigen initiatieven	7
2.2.1. Registratie kansengroepen	7
2.2.2. Databankexperten.....	9
2.2.3. Toegankelijkheid en regelgeving.....	10
2.2.4. Aangepast vervoer voor personen met een handicap.....	12
2.3. Maatschappelijk draagvlak voor gelijke kansen	15
2.3.1. 2007 – Europees Jaar Gelijke Kansen.....	15
2.3.2. Diversiteit in besluitvorming.....	19
3. Functioneel beleid.....	21
3.1. Algemeen	21
3.1.1. Expertise en methodieken	21
3.2. Gender	30
3.2.1. Expertise en methodieken	30
3.2.2. Participatie.....	42
3.2.3. Samenwerking.....	48
3.3. Seksuele oriëntatie	50
3.3.1. Expertise en methodieken	50
3.3.2. Participatie.....	54
3.3.3. Samenwerking.....	56
3.4. Toegankelijkheid.....	56
3.4.1. Expertise en methodieken	57
3.4.2. Participatie.....	64
3.4.3. Samenwerking.....	65
4. Bijlagen.....	67

1. Inleiding

Zoals vooropgesteld in de beleidsnota Gelijke Kansen 2004-2009 heeft het Vlaamse Gelijkekansenbeleid oog voor verschillen tussen sociale groepen (diversiteit) en voor de individuele ontplooiing en ontwikkeling van mensen (emancipatie) binnen die groepen. Het streeft ernaar dat niemand wordt uitgesloten (non-discriminatie) en dat iedereen zich verantwoordelijk voelt voor de onderlinge samenhang (solidariteit). Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid wil achterstellings- en uitsluitingsmechanismen tegengaan en richt zich hierbij in de eerste plaats op dergelijke mechanismen die door gender, seksuele oriëntatie of ontoegankelijkheid worden veroorzaakt. Het heeft daarbij in het bijzonder oog voor de effecten van het samenspel van deze mechanismen met andere kenmerken die tot achterstelling of uitsluiting kunnen leiden, zoals etnisch-culturele achtergrond, leeftijd, religie, ... Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid wil deze mechanismen zichtbaar en bespreekbaar maken, ze bestrijden en de totstandkoming van nieuwe dergelijke mechanismen voorkomen.

Voor deze legislatuur werden vier domeinen bepaald waarop prioritair wordt gefocust, namelijk socialisatie, loopbaanontwikkeling, leefwereld en beleidsparticipatie. Socialisatie is het zich eigen maken van heersende normen en waarden. Het is een proces dat zich afspeelt in verschillende geledingen van de maatschappij: thuis, op school, op de werkvloer, ... Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid wil ervoor zorgen dat deze processen worden ontdaan van stereotiepe en beperkende beeldvorming. Loopbaanontwikkeling, het tweede prioritaire domein, is het geheel van de verschillende fases die men doorloopt tussen de intrede op en de uittrede uit de arbeidsmarkt. Zowel de voorbereiding, opstart als uitbouw van een loopbaan worden door uitsluitings- en achterstellingsmechanismen gekenmerkt. Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid wil deze mechanismen opsporen en wegwerken. Met leefwereld wordt het geheel van de fysieke en socio-culturele leefomgeving bedoeld. Ten slotte is er het belangrijke domein van de participatie van mensen aan allerlei democratische processen. Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid streeft naar een evenwichtige beleidsparticipatie van vrouwen en mannen en naar meer divers samengestelde besluitvormingsorganen.

Terwijl toegankelijkheid vooral betrekking heeft op het domein leefwereld en er op het vlak van seksuele oriëntatie overwegend wordt gewerkt aan socialisatie, zijn met betrekking tot gender zowel socialisatie, loopbaanontwikkeling als beleidsparticipatie prioritaire aandachtspunten.

Achterstellings- en uitsluitingsmechanismen doen zich op vele terreinen van het maatschappelijke leven voor. Het is dan ook belangrijk dat er vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid beleidsdomeinoverschrijdend wordt gewerkt. De minister van Gelijke Kansen heeft de opdracht om via een coördinerend of horizontaal beleid de beleidsmakers in andere beleidsdomeinen te stimuleren en te ondersteunen in het nemen van initiatieven die gelijke kansen bevorderen. Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid is op die manier een stuwkracht voor verandering, al liggen de concrete maatregelen op vele terreinen.

Naast de rol van coördinator van een horizontaal gelijkekansenbeleid voor Vlaanderen, voert de Vlaamse minister van Gelijke Kansen ook een verticaal of functioneel gelijkekansenbeleid met eigen prioriteiten en middelen. Zo wordt expertise ontwikkeld die inzicht geeft in de situatie van de doelgroepen van het gelijkekansenbeleid, in de problemen die ze ervaren en in de mogelijke oplossingen. Ook wordt het middenveld versterkt. Middenveldorganisaties zijn immers belangrijke belangenverdedigers van de doelgroepen en intermediairs tussen hen en het beleid. Daarnaast wordt de brede bevolking gesensibiliseerd via het verspreiden van informatie en via campagnes. Verder wordt er gewerkt aan de uitbouw van structurele contacten met de lokale en provinciale besturen met het oog op de verankering en afstemming van een gelijkekansenbeleid in de verschillende bestuursgeledingen. Ten slotte wordt ook met het federale, supranationale en internationale niveau in de mate van het mogelijke afgestemd.

2. Coördinerend beleid

2.1 Open coördinatiemethode

In het Vlaamse Gelijkekansenbeleid wordt sinds 2005 gewerkt met de open coördinatie methode (OCM) voor het realiseren van een transversale verankering, of m.a.w. voor het integreren van een gelijkemansperspectief in elk Vlaams bevoegdheidsdomein. Essentieel aan deze werkwijze is dat verschillende actoren (in casu de leden van de Vlaamse Regering) gezamenlijk doelstellingen afspreken, waarna elk van hen verantwoordelijk is voor de realisatie binnen het eigen bevoegdheidsdomein. Ook eigen aan deze methode is dat ze beschouwd wordt als een leerproces waarbij veel plaats is voor het uitwisselen van goede praktijken.

In 2005 keurde de Vlaamse Regering het plan van aanpak goed en engageerde zich hierbij om te participeren in het proces. In het voorjaar van 2006 werd een gezamenlijke doelstellingennota goedgekeurd door het Vlaams Ministerieel Comité voor Gelijke Kansen dat bestaat uit alle ministers van de Vlaamse Regering. De doelstellingen hebben betrekking op de thema's 'gender', 'seksuele identiteit' en 'fysieke toegankelijkheid'. Deze doelstellingennota vormt het kader van zowel de eerste reeks actieplannen (looptijd 2006-2007) als van de tweede reeks actieplannen (looptijd 2008-2009) die uit het OCM-proces voort sproten.

Een belangrijke rol in het hele OCM-proces wordt vervuld door de ambtelijke beleidsdomeinoverschrijdende Commissie Gelijke Kansen. Deze werd in 2006 opgericht en komt vijf maal per jaar samen. In de schoot van deze commissie worden zowel de actieplannen opgesteld, de voortgang opgevolgd als de evaluatie uitgevoerd. Een ambtenaar van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid zit deze ambtelijke commissie voor.

Realisaties september 2007-september 2008

De eerste reeks van 101 actieplannen had als looptijd 2006-2007. De ambtelijke Commissie Gelijke Kansen bracht na afloop van deze periode verslag uit over de voorbije initiatieven. Het document 'Verslagfiches m.b.t. de Actieplannen 2006-2007' werd op 4 juli 2008 aan de Vlaamse Regering meegedeeld en vervolgens overgemaakt aan de leden van de parlementaire Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen. Op 2 oktober 2008 werd dit document in de parlementaire Commissie besproken.

Uit de verslagfiches kan worden afgeleid dat het overgrote deel van de vooropgestelde initiatieven grotendeels of gedeeltelijk werd gerealiseerd. Waar dit niet gebeurde, is geen eenduidige reden vast te stellen. In een aantal gevallen blijkt het probleem ingebed van bij de start: de beleidsdomeinspecifieke doelstelling blijkt niet opportuun voor vertaling in actieplannen of bij het uittekenen van het project is onvoldoende rekening gehouden met de specificiteiten van de doelgroep zodat die vervolgens niet in voldoende mate werd bereikt. In andere gevallen bleek de oorzaak op te duiken tijdens het proces, zoals wanneer men afhankelijk was van een externe partner en deze de gemaakte afspraken niet nakwam, of bij een te krappe timing. Van de niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerde initiatieven, werd een aantal – al dan niet in aangepaste vorm – opnieuw ingediend als Actieplan 2008-2009.

Met de afloop van de eerste reeks actieplannen in het vooruitzicht werden de leden van de ambtelijke Commissie Gelijke Kansen verzocht om nieuwe actieplannen in te dienen met als looptijd de periode 2008-2009. Het kon gaan om nieuwe stappen in initiatieven die reeds in de actieplannen 2006-2007 werden beschreven of om volledig nieuwe initiatieven. Het globale doelstellingskader bleef hetzelfde. Commissieleden die dat wensten, kregen vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid bilaterale ondersteuning in het opmaken van deze tweede lichting actieplannen. Daartoe screende het Vlaamse Gelijkekansenbeleid de beleidsbrieven in kwestie op opportuniteiten om een gelijkekansenperspectief te implementeren in overeenstemming met het in 2006 vastgelegde doelstellingskader.

In de tweede reeks werden 88 nieuwe actieplannen ingediend. Deze werden gebundeld in het document ‘Actieplannen 2008-2009’ dat op 4 juli 2008 aan de Vlaamse Regering werd meegedeeld en vervolgens werd overgemaakt aan de leden van de parlementaire Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen. Ook dit document werd op 2 oktober 2008 in de parlementaire Commissie besproken.

De kwaliteit van de ontwikkelde en de voorgestelde initiatieven is over het algemeen vrij goed, en de scope van de acties breed. De beschrijving van de geplande effecten blijkt opnieuw een leerpunt te zijn. Er is duidelijk nood aan verdere expertiseontwikkeling, vooral m.b.t. het formuleren van indicatoren. Dit wordt een aandachtspunt voor de nabije toekomst.

Met het opstellen van de bundels ‘Verslagfiches m.b.t. de Actieplannen 2006-2007’ en ‘Actieplannen 2008-2009’ werd voldaan aan de eerste vraag in de *Motie van Aanbeveling tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Gelijke Kansen – Beleidsprioriteiten 2007-2008*.

Wat de tweede vraag in deze Motie betreft – het betrekken van het middenveld bij de ontwikkeling en evaluatie van de actieplannen –, kan worden opgemerkt dat het Vlaamse Gelijkekansenbeleid zich tijdens het verstrekken van bilateraal advies aan vertegenwoordigers van andere beleidsdomeinen, ruimschoots heeft geïnspireerd op suggesties en aandachtspunten die uit het middenveld werden

aangereikt. Dat middenveld zal in het komende jaar opnieuw om feedback en input worden gevraagd bij het voorbereiden van een nieuw doelstellingenkader.

Een belangrijke realisatie in 2008 is ook dat de toepassing van de open coördinatiemethode in het Vlaamse Gelijkekansenbeleid decretaal werd verankerd in het decreet houdende een kader voor het Vlaamse Gelijkekansen- en Gelijkebehandelingsbeleid (cf. 3.1.1). Het OCM-proces zal dus ook na afloop van de lopende legislatuur verder worden gezet.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Tussen september 2008 en september 2009 zal de ambtelijke Commissie Gelijke Kansen vijf maal samenkomen. Naast de hierboven beschreven aandachtspunten, zal vanaf het najaar van 2008 ook gewerkt worden aan de ontwikkeling van gelijkekansenindicatoren voor de verschillende Vlaamse bevoegdheidsdomeinen. Hiervoor zal nauw worden samengewerkt met het Steunpunt Gelijkekansenbeleid en met de Studiedienst van de Vlaamse Regering.

Simultaan wordt in de schoot van de ambtelijke Commissie Gelijke Kansen gestart met de voorbereidingen van een suggestienota aan de nieuwe regering m.b.t. de bepaling van nieuwe doelstellingen. Het Gelijkekansen- en Gelijkebehandelingsdecreet bepaalt dat de Vlaamse ministers uiterlijk negen maanden na hun aantreden nieuwe doelstellingen dienen vast te leggen. Die doelstellingen dienen uiterlijk zes maanden later te worden omgezet in actieplannen.

De ambtelijke Commissie Gelijke Kansen maakt haar nota met suggesties voor de doelstellingen tijdens de volgende legislatuur in het najaar van 2009 over aan het Vlaams Ministerieel Comité voor Gelijke Kansen.

De werkzaamheden in dit dossier hebben geen weerslag op de begroting van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid.

2.2 Mainstreaming eigen initiatieven

2.2.1 Registratie kansengroepen

Statistische gegevens zijn essentieel bij de uitbouw van een performant beleid. In de context van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid zijn ze noodzakelijk om een zicht te krijgen op de aard, de omvang en de oorzaken van achterstelling en uitsluiting. Sommige kansengroepen zijn echter statistisch onzichtbaar. Zo blijken personen van diverse etnisch-culturele afkomst, mensen met een handicap en holebi's erg moeilijk terug te vinden in de registratiegegevens van de verschillende beleidsdomeinen

van de Vlaamse overheid. En als ze als kansengroep al worden geoperationaliseerd, verschilt de wijze waarop dikwijls in die mate dat een vergelijking van de gegevens over beleidsdomeinen heen onmogelijk wordt. Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid wil hiervoor een oplossing zoeken.

In een eerste fase werd daarom een expertenwerkgroep aangesteld om een voorstel uit te werken waardoor de verschillende statistische gegevens van personen van diverse etnisch-culturele afkomst, die in opdracht van de Vlaamse overheid tot stand komen, onderling vergelijkbaar worden. Deze expertenwerkgroep adviseerde om de kansengroep personen van diverse etnisch-culturele afkomst te operationaliseren aan de hand van een minimale set van gegevens, waarbij nationaliteitsgegevens als basisgegevens fungeren.

Realisaties september 2007 – september 2008

Er werd een nota voorbereid voor de Vlaamse Regering waarin het hierboven vermelde advies wordt geduid en het akkoord wordt gevraagd om op de voorgestelde piste verder te gaan. Dit vereist dat een aantal administratief-juridische obstakels overwonnen worden. Een vlotte implementatie van de voorgestelde werkwijze is immers slechts mogelijk als de beleidsdomeinen die daar nood aan hebben gemakkelijk toegang krijgen tot de noodzakelijke nationaliteitsgegevens. Verder moet er een inventaris van de praktische implicaties per beleidsdomein worden opgemaakt vooraleer tot de implementatie van het voorstel te kunnen overgaan. De minister bevoegd voor Inburgering wordt bij dit proces betrokken.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008- september 2009

De vermelde nota wordt in het najaar van 2008 aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Eens de administratief-juridische obstakels overwonnen zijn, kan werk gemaakt worden van de implementatie van de voorgestelde operationalisering voor wat de kansengroep personen van diverse etnisch-culturele afkomst betreft. De minister bevoegd voor Inburgering wordt hierbij betrokken. Op basis van de ervaringen met de operationalisering van de kansengroep personen van diverse etnisch-culturele afkomst wordt eenzelfde oefening gestart voor de operationalisering van de kansengroep mensen met een handicap of functiebeperking.

De werkzaamheden m.b.t. dit dossier lopen in nauwe samenwerking met de Studiedienst van de Vlaamse Regering en hebben in principe geen weerslag op de begroting van het Gelijkekansenbeleid.

2.2.2 Databank experten

Journalisten en programmamakers doen vaak een beroep op personen die een bijzondere kennis hebben van een bepaalde materie. Vrouwelijke, transgender, experten van diverse etnisch-culturele afkomst en experten met een functioneringsbeperking komen in de media als deskundige nog weinig aan bod, hoewel ze in de maatschappij beter vertegenwoordigd zijn. In opdracht van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid werd een expertendatabank ontwikkeld die de media de kortste weg wijst naar deskundigen uit deze kansengroepen. De expertendatabank wil hun zichtbaarheid in de media bevorderen en dit in een niet-stereotiepe context. Op die manier wordt een meer gediversifieerde beeldvorming van de samenleving bevorderd. Daarnaast bevat de databank ook informatie over experts inzake de gelijkemansentema's gender en seksuele oriëntatie. Zo kan de kennis over deze thema's via de media vlot worden verspreid.

De expertendatabank komt als dusdanig tegemoet aan de *Motie van Aanbeveling tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Gelijke Kansen – Beleidsprioriteiten 2007-2008*.

Realisaties september 2007- september 2008

Er werd een promotieplan opgesteld met het oog op de bekendmaking van de expertendatabank. Een aantal mensen uit de mediawereld – een vertegenwoordiger van de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ), een vertegenwoordiger van de Vereniging van Journalisten van de Periodieke Pers (VJPP), een vertegenwoordiger van de cel diversiteit van de VRT, een mediadeskundige van de UGent en een vertegenwoordiger van het beleidsdomein Media – werden bij het opstellen van dit plan betrokken. Journalisten met een perskaart van de VVJ en journalisten met een perskaart van de VJPP krijgen automatisch toegang tot de expertendatabank. Andere journalisten kunnen zich individueel inschrijven om toegang te krijgen tot de databank. Hiermee wordt beantwoord aan het vierde punt van de *Motie van Aanbeveling tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Gelijke Kansen – Beleidsprioriteiten 2007-2008*.

Op 12 maart 2008 werd de expertendatabank voor de media gelanceerd. Leden van VVJ en VJPP ontvingen een direct mail met uitnodiging om de databank uit te proberen en kregen meteen ook een persoonlijk paswoord. De VVJ en de VJPP plaatsten bij de lancering een bericht op hun website om het initiatief bekend te maken. In 'De Journalist' werd, gespreid over drie nummers, een cover geplaatst met verwijzing naar de expertendatabank. Op de website van de VVJ en die van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid werd een banner geplaatst met doorklikmogelijkheid naar de website www.expertendatabank.be. Anderhalve maand later werden de verschillende redacties aangeschreven, waarbij hen een paar folders van de expertendatabank werden bezorgd. In augustus

2008 hadden in totaal 3136 journalisten toegang tot de expertendatabank en was de databank al meer dan 2500 keer geraadpleegd. De databank omvatte op dat moment meer dan 1000 expertisegegevens van experts en organisaties uit de bovenvermelde kansengroepen.

Het beheer van de expertendatabank werd voor de periode van 15 januari 2008 tot en met 31 oktober 2008 aan Wolters Kluwer Belgium uitbesteed. De procedure tot aanbesteding van het beheer van de expertendatabank in de periode november 2008-oktober 2009 werd opgestart.

Voor het beheer tot en met 31 oktober 2008 werd 49.107 euro voorzien op BA 12.01 (begroting 2007). Voor de promotie werd een bedrag voorzien van 398 euro op BA 12.01 (begroting 2007) en 4.643 euro op BA 12.01 (begroting 2008).

Beleidsopties en –initiatieven september 2008-september2009

Op de stuurgroep werd beslist om ook studenten journalistiek de mogelijkheid te geven van de databank gebruik te maken. Studenten journalistiek zijn in het kader van hun stages vaak op zoek naar informatiebronnen. Zij hebben nog geen eigen netwerk opgebouwd en willen dan ook graag gebruik maken van de expertendatabank. Op die manier wordt het toekomstige gebruik van de expertendatabank verzekerd. Bij de start van de nieuwe beheersopdracht, zal de databank dan ook toegankelijk worden voor studenten journalistiek en dit – om privacyredenen – telkens voor de beperkte duur van een academiejaar. De promotie van de expertendatabank bij deze studenten is dan ook een aandachtspunt voor 2008-2009.

Verder zijn dit najaar en in de loop van volgend kalenderjaar drie gerichte acties gepland ter uitbreiding van het aantal geregistreerde experts.

Voor het beheer van de expertendatabank van 1 november 2008 tot en met 31 oktober 2009 wordt maximaal 57.000 euro voorzien op BA 12.01 (begroting 2008).

2.2.3 Toegankelijkheid en regelgeving

Een van de belangrijkste hefboomen voor integrale toegankelijkheid is een goede regelgeving met gekwantificeerde voorschriften. Een dergelijke regelgeving vormt de basis waarop stimulerende initiatieven vanuit andere beleidsdomeinen en sectoren vorm kunnen krijgen. De regelgeving die vandaag in Vlaanderen de toegankelijkheid op publieke gebouwen regelt, dateert uit 1975. De criteria die erin worden aangereikt, zijn verouderd en voldoen bijgevolg niet aan de eisen van integrale toegankelijkheid.

Realisaties september 2007 – september 2008

Het afgelopen werkjaar werd – ook in uitvoering van de *Motie van Aanbeveling tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Gelijke Kansen – Beleidsprioriteiten 2007-2008* – vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid in overleg met de Vlaamse minister bevoegd voor Ruimtelijke Ordening, verder gewerkt aan de herziening van de toegankelijkheidsregelgeving.

Op basis van de aanbevelingen van het Toegankelijkheidsoverleg Vlaanderen en de Provinciale Steunpunten Toegankelijkheid werkte Enter vzw – het Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid –, in samenspraak en na uitgebreid overleg met de verschillende technische adviesbureaus toegankelijkheid een voorstel uit met nieuwe en eenduidige toegankelijkheidsnormen.

Deze door het Vlaamse toegankelijkheidsmiddenveld gedragen consensustekst werd vervolgens op vraag van verscheidene beroepsorganisaties voor feedback aan hen voorgelegd. Door een terugkoppeling naar onder meer de Vlaamse architectenverenigingen, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en het Duurzaam Vastgoed Forum (forum van o.a. Beroepsvereniging van de Vastgoedsector, de Bouwunie, de Confederatie Bouw, ...) werden de normeringen verder afgestemd op de realiteit van de bouwsector. Ten slotte werd het ontwerp ook voorgelegd aan het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden en de sector van de welzijns- en gezondheidsvoorzieningen.

Over deze feedback werd vervolgens het bijkomende advies van Enter vzw ingewonnen. Vervolgens werden de verschillende standpunten – in samenspraak met het kabinet en de administratie Ruimtelijke Ordening – tegen elkaar afgewogen en al dan niet in de – inmiddels juridisch vertaalde – ontwerp tekst geïncorporeerd.

Enter vzw werkte in 2008 ook reeds de basis uit van het Vlaams Handboek Toegankelijkheid. Dit Handboek zal de toegankelijkheidsregelgeving flankeren en alle aspecten van een integraal toegankelijke infrastructuur toelichten, met bijzondere aandacht voor de niet op plan afleesbare elementen die niet door de verordening kunnen worden afgedwongen.

Deze werkzaamheden hadden geen directe impact op de begroting van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid. De ontwikkeling van de verordening werd opgenomen in de resultaatsverbintenissen van de ad nominatumsubsidiëring van Enter vzw (cf. 3.4.1).

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Eenmaal er ook over de laatste bijzonderheden een definitieve consensus wordt bereikt met de Vlaamse minister bevoegd voor Ruimtelijke Ordening zal in het najaar van 2008 de procedure tot goedkeuring van de verordening worden gestart.

Samen met de verordening zullen ook de aanstiplijsten gepubliceerd worden die architecten en stedenbouwkundige ambtenaren bij de toepassing van de verordening zullen begeleiden. Omwille van het gebruiksgemak zullen deze aanstiplijsten ook elektronisch aan architecten ter beschikking gesteld worden.

Daarnaast zal ook verder worden gewerkt aan de implementatie van het adviessysteem bij de verordening.

In het voorjaar van 2009 zal het eerste luik gepubliceerd worden van het door Enter vzw uitgewerkte Vlaams Handboek Toegankelijkheid. Dit zal een algemene inleiding m.b.t. het concept integrale toegankelijkheid bevatten. Bovendien zullen er ook al een aantal technische fiches zijn, telkens toegespitst op een specifiek onderdeel van de infrastructuur. Het Handboek zal gaandeweg uitgebreid worden.

Tot slot wordt tegen het voorjaar van 2009 ook een vorming voor architecten en stedenbouwkundige ambtenaren uitgewerkt.

Zoals in het verleden zullen ook in 2009 de verdere technische voorbereidingen in dit dossier (Vlaams Handboek Toegankelijkheid, vorming ed.) opgenomen worden in de resultaatsverbintenissen in het kader van de ad nominatumsubsidiëring van Enter vzw (BA 33.16).

Voor de publicatie van het Vlaams Handboek Toegankelijkheid en voor de financiering van een aantal flankerende initiatieven in het kader van de nieuwe regelgeving (brochure ter bekendmaking, vorming ed.) worden middelen voorzien op BA 12.01.

2.2.4 Aangepast Vervoer voor personen met een handicap

Om een oplossing te bieden aan het vervoersprobleem van mensen met een handicap die geen gebruik kunnen maken van het reguliere openbaar vervoer werden in de periode 2001-2006 vanuit het Vlaamse Gelijkheidsbeleid gradueel zestien vervoersdiensten gesubsidieerd die individueel aangepast vervoer aanbieden.

Deze diensten zijn her en der over Vlaanderen verspreid en gaan uit van verschillende organisatievormen (vzw's, ocmw's, mindermobielen centrales ed.). Met het oog op een betere onderlinge samenwerking en afstemming hebben deze diensten zich onder de koepel ODAV vzw verenigd.

Deze vervoersdiensten kregen de opdracht om op tijdelijke basis, namelijk tot wanneer het reguliere netwerk maximaal toegankelijk is, de vervoersvraag op te vangen van een brede groep van minder

mobiele personen. Dit gebeurt via deur aan deur trajecten of waar mogelijk via de overbrugging van toegankelijke openbare netten. Verder kregen de diensten de opdracht om op permanente basis de vervoersvraag op te vangen van personen met een ernstige handicap en dit complementair aan het reguliere aanbod.

Ondanks de subsidieregeling vanuit het Gelijkekansenbeleid bleef het probleem van aangepast vervoer in grote mate bestaan en kende Vlaanderen geen structurele mobiliteitsaanpak voor personen met ernstige mobiliteitsproblemen. Zo is het toegankelijk vervoersaanbod nog steeds erg versnipperd en is het huidige systeem niet gebiedsdekkend. Wil men beide vervoerscircuits efficiënt en complementair aan elkaar laten functioneren, is bovendien een meer directe samenwerking met de diensten van De Lijn noodzakelijk. Een uitbreiding van de diensten voor aangepast vervoer naar heel Vlaanderen, op de manier waarop ze momenteel georganiseerd zijn, zou een veelvoud van het huidig beschikbare budget kosten. De pioniersrol die het Vlaamse Gelijkekansenbeleid in dit dossier opnam, is intussen dan ook uitgespeeld en de inbedding in het reguliere beleidsdomein Mobiliteit staat nu concreet op de agenda.

Zoals meegedeeld aan de leden van de Vlaamse Regering op 15 december 2006 werd intussen een begin gemaakt met een grondige hervorming van de organisatie van het aangepast vervoer in Vlaanderen, aangestuurd vanuit het beleidsdomein Mobiliteit, waarbij De Lijn een centrale rol krijgt op vlak van organisatie en dispatching. Om een duidelijk beeld te krijgen op de behoeften van de doelgroep en op de aangepastheid van de dienstverlening en om een indicatie te kunnen geven van de kostprijs om een aangepast systeem uit te bouwen voor gans Vlaanderen, werd medio 2007 van start gegaan met een proefproject in twee regio's waarbinnen twee eerder vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid gesubsidieerde diensten voor aangepast vervoer actief waren, m.n. regio Mol en regio Leopoldsburg. De subsidiebedragen die eerder vanuit Gelijke kansen voor deze regio's werden uitgetrokken, werden in de loop van 2007 naar het begrotingsprogramma van de Lijn overgeheveld.

Dit proefproject ging in de loop van 2008 verder worden uitgebreid met één of meerdere grotere (stedelijke) diensten aangepast vervoer.

Het opzet was om na een uitvoerige evaluatie van het proefproject, ook de middelen voor financiering van de andere Diensten voor Aangepast Vervoer gradueel naar het beleidsdomein Mobiliteit over te hevelen, zodat de rol van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid in dit dossier dus stapsgewijs uitdooft en het geheel op termijn volledig zou kunnen worden aangestuurd en gefinancierd vanuit het beleidsdomein Mobiliteit.

Realisaties september 2007 – september 2008

Een eerste tussentijdse evaluatie van het proefproject door De Lijn in december 2007 wees op een aantal ontbrekende gegevens in het dossier. Het ging dan met name om cruciale elementen zoals de doelgroep, hun vervoersnoden, het huidige aanbod e.d.m. Het ontbreken van deze gegevens staat een reële inschatting van de kostprijs voor de uitbreiding van het project naar heel Vlaanderen in de weg.

Met het oog op een meer gefundeerde evaluatie van het proefproject werd daarom door De Lijn in de zomer van 2008 een bevraging gehouden waarin naar de precieze behoeften van gebruikers en niet-gebruikers in de proefregio werd gepeild. Daarnaast werd een coördinatieopdracht uitbesteed aan Enter vzw om alle mogelijke scenario's voor een structurele en gebiedsdekkende oplossing af te toetsten bij de verschillende vervoeraanbieders (Diensten Aangepast Vervoer, Minder Mobielcentrales, taxi's, ...), de steden en gemeenten en de provincies. Ook de belangrijkste middenveldorganisaties werden hierbij betrokken. De bedoeling van deze opdracht is de principes van een organisatievorm, met bijhorende subsidiëring voor enkele vormen van vervoer, uit te werken. Dit zal in principe de basis kunnen vormen voor een decreet toegankelijk vervoer in de volgende legislatuur. Daarbij zal ook bekeken worden hoe de activiteiten van de DAV Brussel gecontinueerd kunnen worden, alsook hoe en door wie dit gefinancierd kan worden.

De middelen voor deze studieopdracht worden op de begroting van het beleidsdomein Mobiliteit voorzien. Voor de ad hoc financiering van de Diensten voor Aangepast Vervoer die alsnog buiten het proefproject vallen, werd vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid een budget van 1.012.000 euro ingezet (begroting 2008, BA 33.13).

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

In de loop van oktober 2008 zal De Lijn een uitgebreid evaluatierapport van het lopende proefproject, inclusief de resultaten van de bevraging van gebruikers en niet-gebruikers uit de proefregio, overmaken aan en bespreken met de stuurgroep van het proefproject. De evaluatie van het proefproject zal ook aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd. Rekening houdend met de bevindingen van deze evaluatie, zal het proefproject in het najaar van 2008 met één of meerdere grotere diensten worden uitgebreid.

De resultaten van de coördinatieopdracht uitgevoerd door Enter vzw worden verwacht in april 2009.

Tot zolang blijft de tijdelijke ad hoc financiering van de Diensten voor Aangepast Vervoer die buiten het proefproject vallen vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid doorlopen. Op de begroting 2009 wordt hiertoe een totaal budget van 1.012.000 euro voorzien (BA 33.13)

2.3 Maatschappelijk draagvlak voor gelijke kansen

2.3.1 2007 – Europees Jaar Gelijke Kansen

De Europese Unie lanceerde in 2007 het “European Year of Equal Opportunities for All” om de bevolking van de Europese Unie te sensibiliseren over haar rechten op het vlak van non-discriminatie en gelijke behandeling, die Europese basisrechten zijn. Door nog meer de nadruk te leggen op een Gelijkekansenbeleid wil de Europese Commissie onder meer haar sociale en werkgelegenheidsdoelstellingen halen en de Europese groei stimuleren. Volgens de Europese Commissie blijven er twee grote politieke uitdagingen bestaan (die ook herhaald zijn in de Lissabondoelstellingen): hardnekkige ongelijkheden en discriminaties aanpakken en de sociale cohesie – die wordt bedreigd door de vergrijzing van de samenleving en de grotere migratiebewegingen op de arbeidsmarkt – opnieuw versterken.

In de Conclusies van het Europees Jaar werden de lidstaten o.a. aangemaand om de bestaande richtlijnen voor gelijke kansen en antidiscriminatie ten volle te implementeren, de sensibilisering van de bevolking op dit gebied verder te zetten, en de gespecialiseerde instellingen die opgezet werden verder te versterken. Voor het eerst wordt er aandacht gevraagd voor het specifieke probleem van de multiple discriminaties en ook wordt nu de link gelegd tussen de verschillende lopende programma's (zoals de Lissabon strategie) en het belang van een Gelijkekansenbeleid .

Een aantal discussiepunten van het Europees Jaar Gelijke Kansen voor Iedereen worden verdergezet in het Europees Jaar van de Interculturele Dialoog in 2008.

Ter vertaling van de doelstellingen van het Europees Jaar in Vlaanderen, is er intensief voortgewerkt aan alle doelstellingen die in het kader van het Regeerakkoord, de beleidsbrief en de open coördinatiemethode met de partners in de Vlaamse Regering zijn afgesproken. Verder werden er in 2007 een aantal specifieke initiatieven opgezet om de doelstellingen vanuit het Europese niveau uit te dragen, die in 2008 verder liepen – of zelfs structureel in de werking van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid werden opgenomen.

Realisaties september 2007 – september 2008

Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid zette in 2007 voor het Gelijkekansenjaar een viertal speerpunten in de kijker:

- een grootschalige, crossmediale imagocampagne, om de combinatie arbeid en gezin op een frisse, eigentijdse manier op de publieke agenda te zetten (MV United);
- het holebithema, met een internationaal congres, dat plaatsvond van 12 tot 14 september 2007 in Gent;

- de organisatie van een week voor Universal Design (van 1 tot 6 oktober 2007) en de uitgave van een krantje over Universal Design;
- regelgeving en acties m.b.t. gelijke rechten.

Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid werkte mee aan de oproep “Tien dagen Gelijke Kansen” die in het kader van het Nationaal Actieplan voor het Europees Jaar in overleg met de federale en andere deelregeringen werd gelanceerd. Deze “Tien dagen Gelijke Kansen” vond plaats in oktober 2007, met tal van ludieke publieksgerichte activiteiten, waarvan sommige ook verder werden uitgebouwd in de loop van 2008. Ambtenaren van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid maakten deel uit van de jury die de projecten selecteerde die gefinancierd werden door het Centrum voor Gelijke Kansen en Racismebestrijding, waarmee de overgang tussen het Europees Gelijkekansenjaar en het Europese Jaar voor de Interculturele Dialoog werd gewaarborgd. Deze projecten lopen verder in 2008.

MV United perfect in balans : een crossmediale campagne over de combinatie arbeid - gezin¹

Deze campagne stimuleerde het debat over gelijke kansen voor vrouwen en mannen in het kader van de combinatie van betaald werk en gezin. De campagne werd opgezet in samenwerking met het Europees Sociaal Fonds (ESF), de VRT, Sanoma Magazines, SEIN en De Overmolen. Met twee tv-programma's op Eén, twee magazines die werden verspreid bij de bladen van Sanoma, allerhande projecten en een webplatform werd gelijke kansen op het werk en thuis een gespreksonderwerp. Het was de eerste keer dat de Vlaamse overheid een crossmediale campagne voerde om het debat over gelijke kansen te stimuleren.

Uit dit geheel van de campagne onthouden we nog het programma ‘De Grote Oversteek’ dat in het najaar 2007 te zien was op Eén. Een groep mannen en vrouwen wisselt een tijdje van dorp zodat een dorp zonder vrouwen en eentje zonder mannen ontstond. In Vlaanderen gingen de Limburgse dorpen Rosmeer en Lafelt de uitdaging aan. In acht afleveringen werden de rolpatronen van mannen en vrouwen anno 2007 onder de loep genomen. Dit programma bracht niet alleen de discussie over gelijke kansen op gang bij de deelnemers maar ook bij een ruimer kijkerspubliek in Vlaanderen. Gemiddeld keken 663.000 kijkers naar de uitzending. Er waren meer kijkers uit de hogere sociale klassen, en meer kijkers waren gezinnen met kinderen. Er keken ook meer vrouwen dan mannen: 58 procent tegenover 42 procent, terwijl het gemiddelde voor de zender Eén 56 procent en 44 procent is. De docureeks had een marktaandeel van 21,2 procent, wat precies het gemiddelde is voor de zender Eén van de VRT. De waarderingscijfers wezen er wel op dat de meningen over het programma sterk uiteen lopen. Toch gaf nog 75 procent van de 600 bevroegde kijkers aan dat de reeks hen een beter

¹ De resultaten van de projecten in het kader van MV United komen uit ‘MV United, een kwalitatief onderzoek’, het impactrapport opgesteld door Communicado Int. in opdracht van ESF Vlaanderen.

inzicht had gegeven in de man-vrouw-rollenpatronen. Bij de deelnemers aan het programma zelf bleek niets wezenlijks veranderd te zijn aan de rollenpatronen in het gezin. Wel gaven ze aan meer waardering gekregen te hebben voor het werk van de partner.

Alle lezers van Libelle, Humo, Flair, Story, Feeling, Feeling Wonen en Evita ontvingen in 2007 zowel in februari als in de loop van oktober een editie van TeamTime, gratis verspreid door de tijdschriftengroep Sanoma Magazines Belgium (208.000 exemplaren voor de eerste editie, en 202.000 exemplaren voor de tweede editie). Het tijdschrift werd ook via andere kanalen verdeeld waaronder bij ambtenaren van de Vlaamse overheid, via de vakbonden en in de werkwinkels van de VDAB (in respectievelijk 37.000 en 45.000 exemplaren). Wie een exemplaar wilde aanvragen kon dit eveneens via de website www.mv-united.be. Het aantal lezers van het tijdschrift wordt geraamd op 1.162.000. Baseline van het tijdschrift was 'MV United in werk en privé'. Er werd geen onderzoek uitgevoerd naar het profiel van de lezers van Teamtime. Voorlopig zijn er ook geen plannen om deze format verder te zetten.

Het **Casanova-project** van de Universiteit Hasselt, Amazone vzw en de Nederlandstalige Vrouwenraad resulteerde begin 2008 in een studiedag rond taakverdeling in het gezin en een publicatie 'GPS voor het nieuwe huishouden', met tips voor gezinnen om de combinatie arbeid en zorg te vergemakkelijken (verdeeld op 15.000 tot 20.000 ex.) Casanova ging op zoek naar het 'nieuwe huishouden' via focusgroepen bij personen van diverse etnisch-culturele afkomst, interviews met jonge vaders en straatinterviews met jongeren. Tijdens het eindseminarie werden, de belangrijkste conclusies weergegeven van een aantal onderzoeken rond de taakverdeling en rollenpatronen in gezinnen van diverse etnisch-culturele afkomst, bij jonge vaders en bij jongeren. Resultaten van het project waren nog niet ter beschikking bij het opstellen van het impactrapport voor MV United.

Het project **MIRA** sloot tijdens het werkjaar 2007-2008 af met een aantal theatervoorstellingen en twee afgeronde brochures. Een acteursopleiding voor 20 jongeren van diverse etnisch-culturele afkomst resulteerde in een theaterstuk rond diversiteit. Een vijftal jongeren die de opleiding volgden kregen een rol in een productie. Alle acteurs werden opgenomen in het acteursbestand van de VRT.

De **brochure 'Buitenshuis werken of thuis werken?'** voor vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst werd verdeeld naar intermediairen zoals vrouwenorganisaties, etnisch-culturele verenigingen, VDAB enz.. De brochure kan gedownload worden op de website van de VDAB. Er waren meer dan 1500 bijbestellingen.

De **brochure** voor jongeren van diverse etnisch-culturele afkomst over verder studeren kreeg de titel '**Invest in your future**'. De brochure werd verdeeld op 20.000 exemplaren. Op Eén en Canvas was gedurende een korte tijd de spot te zien waarin een jonge vrouw van diverse etnisch-culturele afkomst de lift neemt naar een 'job in maatpak'. De brochure kreeg ook redactionele aandacht in De Morgen.

In de loop van 2008 werd de website www.mv-united.be gewijzigd. Verschillende doelgroepen, waaronder in de eerste plaats HR-professionals, vinden er nu een gestructureerd overzicht van de ‘HR-troevenkit’, een aantal projecten die als ESF-projecten werden opgestart en uitgevoerd in het kader van gendergelijkheid op de arbeidsmarkt. De getoonde projecten werden door middel van peer review geselecteerd als hanteerbare instrumenten voor HR-professionals uit bedrijven.

Alle activiteiten in het kader van MV UNITED werden vanuit het ESF programma gefinancierd en kwamen niet ten laste van de begroting van Gelijke Kansen.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Een aantal initiatieven die gestart werden met het Europees Gelijkekansenjaar, worden structureel verdergezet in deze legislatuur:

- De initiatieven inzake onderzoek en sensibilisering over gelijke kansen voor vrouwen en mannen in het kader van de combinatie werk en gezin worden verder gezet (cf. 3.2).
- Het holebicongres dat plaatsvond in Gent van 12 tot 14 september 2007, wordt zowel in Vlaanderen als internationaal verder opgevolgd. De deelnemende academici aan het congres namen zich voor om hun netwerk verder uit te bouwen. Hierin speelt het Vlaams Steunpunt Gelijkekansenbeleid een trekkersrol. Ook is het Vlaamse Gelijkekansenbeleid betrokken bij internationale initiatieven om een ambtelijk netwerk van holebibeleidswerkers op te richten (cf. 3.3);
- De Vlaamse Week voor Universal Design zette de verder promotie van toegankelijkheidsinitiatieven in. Naast de architectuurwedstrijd voor studenten werden er in het voorbije werkjaar nog verschillende initiatieven opgestart ter promotie van de Universal Design-ontwerpfilosofie (cf. 3.4);
- regelgeving en acties m.b.t. gelijke rechten : op 3 juli 2008 werd het decreet houdende een kader voor het Vlaamse Gelijkekansen- en Gelijkebehandelingsbeleid goedgekeurd (cf. 3.1.1)

Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid blijft zich in het volgende werkjaar richten op sensibilisering van de maatschappij rond de combinatie arbeid en zorg in gezinnen. Hierbij wordt, gevolg gevend aan de *Motie van Aanbeveling tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Gelijke Kansen – Beleidsprioriteiten 2007-2008* binnen het verticale gelijkekansenbeleid aandacht besteed aan de bijzondere problematiek van subgroepen binnen kansengroepen, zoals in dit geval alleenstaande ouders en kansarme gezinnen (cf. 3.2.1, progressief gezinsbeleid).

2.3.2 Diversiteit in besluitvorming

MV UNITED IN BESTUURSORGANGEN

De Vlaamse overheid doet heel wat inspanningen om een meer evenwichtige participatie in haar beheers- en bestuursorganen te bevorderen. Aan de hand van duidelijke quota wordt op dit vlak langzaam maar zeker een belangrijke vooruitgang geboekt. Nu de participatie van vrouwen in het politieke besluitvormingsproces steeds meer een uitgangspunt wordt, is ongetwijfeld de tijd rijp om ook in de bedrijfswereld waarde te hechten aan een evenwichtige participatie van mannen én vrouwen aan processen van besluitvorming.

Uit cijfers van de Europese Commissie blijkt dat in België nog geen zeven procent van de leden van de hoogste beslissingsorganen van de top vijftig beursgenoteerde bedrijven een vrouw is. Vlaamse overheidsinstellingen scoren beter dan de particuliere sector: in bestuursraden van beursgenoteerde bedrijven ligt de verhouding op 0,6 vrouwelijke bestuurders tegenover 9,4 mannelijke. In 63 procent van de bestuursraden van beursgenoteerde bedrijven zetelt geen enkele vrouwelijke bestuurder.² De combinatie van de factoren ‘etniciteit’ en ‘geslacht’ versterkt de exclusie nog. Daarom dient bijzondere aandacht besteed te worden aan de zoektocht naar vrouwelijke bestuurders van diverse etnisch-culturele afkomst.

Het is bovendien in het belang van bedrijven om meer vrouwen in topfuncties en in raden van bestuur te krijgen. Beursgenoteerde bedrijven met meer vrouwen in belangrijke beslissingsposities zetten betere resultaten neer en leveren betere dividenden op dan bedrijven waar de topfuncties gedomineerd en gemonopoliseerd worden door mannen (Catalyst, 2004). Ook het ‘Center for Women’s Studies’ merkt op dat over de laatste twee decennia bedrijven waarin vrouwen een meerderheidsparticipatie hebben ongeveer dubbel zo snel gegroeid zijn als het gemiddelde van alle bedrijven.³ Uit de vele onderzoeken die zijn gevoerd naar besluitvorming komt bovendien steeds opnieuw naar voor dat heterogene groepen consistent betere beslissingen nemen dan homogeen samengestelde groepen, zelfs als de individuele leden van die homogene groepen beter gekwalificeerd zijn.

Quota bieden zeer sterke garanties m.b.t. het bewerkstelligen van structurele veranderingen, maar in de particuliere sector gelden enigszins andere wetmatigheden dan in de publieke sector. De beoogde evenwichtige participatie kan ook met andere maatregelen gerealiseerd worden. Het is cruciaal dat de maatregelen op een breed draagvlak kunnen rekenen en ‘op maat gemaakt’ zijn. Het is daarom aangewezen om deze problematiek in het ‘corporate governance’-denken te integreren. De

² Lutgart Van den Berghe, Abigail Levrau, Ineke Claus, *Vrouwen in de raden van bestuur/Beheer van de Vlaamse Overheidsinstellingen*, Het Instituut voor Bestuurders, Onderzoeksproject in opdracht van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap gelijke kansen in Vlaanderen, Gent, s.d.

³ <http://www.cfwbr.org/facts/index.php>

samenstelling van raden van bestuur is immers onlosmakelijk verbonden met de bredere problematiek van corporate governance.

Het project “MV United in bestuursorganen” richt zich tot bedrijven en potentiële vrouwelijke bestuurders. Het project overkoepelt een aantal initiatieven die bestaande drempels moeten verlagen. Bedrijven halen bijvoorbeeld vaak aan dat ze geen geschikte kandidates vinden. Uit onderzoek blijkt dat Belgische bedrijven zeer vaak binnen een zeer beperkte kring naar bestuurders op zoek gaan. Als binnen die netwerken toevallig weinig vrouwen aanwezig zijn, besluit men al snel dat er “geen geïnteresseerde vrouwelijke kandidaten zijn”. Eenzelfde argument geldt al snel voor jonge bestuurders, voor bestuurders van diverse etnisch-culturele afkomst, e.d.m. Met een databank van geïnteresseerde bestuurders kan dit argument worden doorbroken. Daarom zal Guberna – het Instituut voor Bestuurders – een databank ontwikkelen met geïnteresseerde kandidaat-bestuurders waarbij bijzondere aandacht wordt besteed aan vrouwen. Via een eenvoudige zoekfunctie zal een bedrijf voortaan ook op basis van geslacht een selectie kunnen maken. Voor de opmaak van deze databank zal Guberna een beroep doen op haar uitgebreid ledennetwerk. Bovendien zal Guberna vrouwelijke kandidaten opleiden en de nodige (bestuurs)expertise aanreiken met een (jaarlijkse) instapmodule onder de vorm van een ééndaagse opleiding. Daarnaast zullen Voka - Kamer van Koophandel Limburg en Antwerpen-Waasland elk een groep vrouwen via coaching begeleiden voor een bestuursmandaat. Zo krijgt elke deelnemster een ervaren bestuurslid als meter of peter. Op basis van goede praktijken bij bedrijven en bijeenkomsten met bedrijven maken de Kamers van Koophandel een concreet stappenplan dat ondernemingen een houvast biedt om meer evenwichtige vertegenwoordiging te bereiken. Tot slot zullen tien bedrijven worden gezocht die zich willen engageren om een actieplan op te stellen.

Het project “MV United in bestuursorganen” wordt gefinancierd door het Fonds ter bevordering van de Sociale Economie in Vlaanderen. Dit dossier heeft bijgevolg geen weerslag op de begroting van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid, maar wordt – omwille van de inhoudelijke verwantschap – vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid nauw opgevolgd.

CAMPAGNE

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Naar aanleiding van de Vlaamse verkiezingen van juni 2009 zal vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid een campagne worden opgezet die het brede publiek wil wijzen op de meerwaarde van divers samengestelde politieke besluitvormingsorganen.

Hiertoe wordt een campagnebudget voorzien van 128.000 euro (BA 12.03, begroting 2009).

3. Functioneel beleid

3.1 Algemeen

3.1.1 Expertise en methodieken

HET VLAAMSE GELIJKEKANSEN- EN GELIJKEBEHANDELINGSBELEID

Vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid werd volop gewerkt aan de omzetting van vier EU-richtlijnen inzake antidiscriminatie. Het betreft:

- Richtlijn 2000/43 van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van persoon ongeacht ras of etnische afstamming;
- Richtlijn 2000/78 van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep;
- Richtlijn 2002/73 van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2002 tot wijziging van Richtlijn 76/207/EEG van de Raad betreffende de tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen ten aanzien van de toegang tot het arbeidsproces, de beroepsopleiding en de promotiekansen, en ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden, zoals ingetrokken door Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep
- Richtlijn 2004/113 van 13 december 2004 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten.

Met de verschillende initiatieven die in dit kader werden genomen – met name de voorbereiding van het decreet zelf, de lancering van een proefproject dat moet leiden tot de erkenning van gelijkebehandelingsbureaus (roepnaam “Meldpunten Discriminatie”) en de samenwerking met het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding en met het Interuniversitair Centrum Discriminatie- en Diversiteitsrecht – werd tegemoet gekomen aan het zesde punt van de *Motie van Aanbeveling tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Gelijke Kansen – Beleidsprioriteiten 2007-2008*.

- **Decreet 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse Gelijkekansen- en Gelijkebehandelingsbeleid, B.S. 23 september 2008.**

Realisaties september 2007 – september 2008

Vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid werd het decreet “houdende een kader voor het Vlaamse Gelijkekansen- en Gelijkebehandelingsbeleid” voorbereid. Dit decreet werd op 2 juli 2008 door het Vlaams Parlement aangenomen, op 10 juli bekrachtigd en op 23 september 2008 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

Het decreet beoogt een einde te maken aan situaties waarin personen het slachtoffer zijn van discriminatie op basis van geslacht, seksuele geaardheid, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming, burgerlijke staat, geboorte, leeftijd, vermogen, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand of fysieke of genetische eigenschappen, en dit op alle Vlaamse bevoegdheidsdomeinen.

Het decreet creëert ook een rechtsgrond voor een breder plan ‘Gelijke Kansen en Gelijke Behandeling’. Dat plan schept een kader voor een Vlaams gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid waarbinnen de methode van open coördinatie als werkmethode voor de horizontale component verankerd zit.

Voor de verfijning van het oorspronkelijke ontwerp van decreet werd een beroep gedaan op externe experts en dit via middelen op BA 12.05, ter waarde van 12.000 euro.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Er zal gestart worden met de uitvoering van het in het decreet voorziene beleid. In eerste instantie zal het proces worden gestart ter goedkeuring van een uitvoeringsbesluit voor het erkennen en subsidiëren van de in artikelen 42 en 43 genoemde gelijkebehandelingsbureaus. Bedoeling is om de structurele erkenning en subsidiëring te laten ingaan vanaf 1 januari 2010.

- **Gelijkebehandelingsbureaus, roepnaam “Meldpunten Discriminatie”**

De artikelen 42 en 43 van het Gelijkekansen- en gelijkebehandelingsdecreet voorzien in de oprichting van een gelijkebehandelingsbureau in elk van de dertien centrumsteden en één in het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad. Deze instanties ontwikkelen lokale preventieve acties en vangen slachtoffers van discriminatie op door te onderhandelen tussen slachtoffer en vermeende dader of door een bemiddeling te organiseren om het discriminerende gedrag te beëindigen. Meldingen over discriminatie worden er uitsluitend op een niet-gerechtigde manier behandeld.

Realisaties september 2007 – september 2008

Eind 2007 werd in dit kader een proefproject opgestart. Vanaf 1 januari 2008 gingen in Antwerpen, Gent, Mechelen, Leuven en Genk werkzaamheden van start ter voorbereiding van de oprichting van een Meldpunt Discriminatie. Hiertoe werd op de begroting 2007 een budget van 145.000 euro voorzien (BA 33.01). Op 1 maart 2008 konden de subsidieaanvragen van nog eens drie centrumsteden goedgekeurd worden. De vijf resterende centrumsteden dienden in de loop van september 2008 hun subsidieaanvraag in. Op de begroting 2008 is voor de financiering van deze meldpunten 450.000 euro voorzien (BA 33.02).

Onder leiding van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid vergaderden de lokale initiatiefnemers van de proefprojecten maandelijks ter uitwerking van een draaiboek voor een uniforme opstart en werking van de meldpunten. De lokale initiatiefnemers werkten ook mee aan een procedure voor een gestandaardiseerde aanpak van meldingen. Hierbij werd rekening gehouden met de specificiteit van de problematiek van alle kansengroepen. Dit proces werd begeleid door het Vlaams Minderhedencentrum en werd gefinancierd vanuit BA 12.05 (begroting 2007) voor een bedrag van 65.000 euro.

De informatie en de ervaringen vergaard tijdens de proeffase worden mee opgenomen bij de uitwerking van een uitvoeringsbesluit voor de erkenning en subsidiering. Ook werd een basis uitgewerkt om alle Vlaamse gemeenten toe te wijzen aan het werkingsgebied van een meldpunt discriminatie, zodat geen blinde vlekken ontstaan. Verder werd een inschatting gemaakt van de personeelsinzet en middelen, nodig om dergelijk netwerk operationeel te houden.

Er werd ook een vormingsprogramma ontwikkeld voor de medewerkers van de meldpunten. Het vormingsprogramma omvat de juridische basis voor het anti-discriminatiebeleid, een handleiding voor het behandelen van klachten in de praktijk en een module gesprekstechnieken. Tijdens het vormingsprogramma wordt speciale aandacht besteed aan de eigenheid en specifieke kwetsbaarheden van de verschillende doelgroepen.

Om de herkenbaarheid en uitstraling van het meldpuntennetwerk te maximaliseren werd een gemeenschappelijke naam en huisstijl ontwikkeld. Hiertoe werd een opdracht gegund aan een extern bureau voor een bedrag van 32.228 euro (BA 12.05).

De uitbouw van het netwerk van meldpunten gebeurt in nauwe samenwerking met verschillende direct of indirect betrokken actoren, zoals verschillende doelgroeporganisaties, andere reeds bestaande meldpunten discriminatie, het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding, het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, ... Er wordt ook nauw overleg gepleegd met de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten.

Daarnaast wordt samen met Vlaams minister van Werk, Frank Vandenbroucke, onderzocht hoe de gecoördineerde actie tot bestrijding van discriminatie op de arbeidsmarkt met de Vlaamse Sociale Inspectie aansluiting kan vinden bij de werking van de meldpunten. Met de administratie Onderwijs werden contacten gelegd om afspraken te maken over de bestrijding van discriminatie in het onderwijs, met speciale aandacht voor het inschrijvingsrecht. Met Vlaams minister van Inburgering, Marino Keulen, wordt verder overlegd over mogelijke synergieën tussen de meldpunten discriminatie en de integratiediensten in de centrumsteden in het kader van de aangekondigde hervorming van het decreet van 28 april 1998 inzake etnische en culturele minderheden.

Vanaf februari 2008 kon de Cel Gelijke Kansen in Vlaanderen rekenen op een extra personeelslid dat speciaal voor de uitbouw van de meldpunten werd aangeworven. Mede daardoor kon de Cel haar aansturende rol t.a.v. de meldpunten in oprichting ten volle opnemen.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

De acht proefprojecten die een subsidieakkoord ondertekenden vóór maart 2008 engageerden zich een operationeel meldpunt te hebben in de loop van november 2008. De resterende vijf zullen uiterlijk op 31 december 2009 hun deuren voor het publiek openen. Intussen zal overleg worden opgestart rond de inbedding van een meldpunt in het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad.

De maandelijkse vergaderingen met de lokale initiatiefnemers van het proefproject worden verder gezet. De vorming voor de medewerkers van de meldpunten en voor medewerkers uit hun lokale netwerken wordt in de praktijk gebracht: de vier verplichte vormingsdagen staan gepland voor oktober 2008 en januari, februari en maart 2009 en twee facultatieve vormingsdagen worden uitgetekend. Uiterlijk eind oktober wordt de huisstijl aangeleverd zodat de proefprojecten er bij hun opening in november gebruik van kunnen maken. Het gebruik van de naam en huisstijl is verplicht.

Verder zal met de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten worden samengewerkt om tot een gebiedsdekkende invulling te komen van het meldpuntennetwerk. Concreet betreft deze samenwerking ook de communicatie en informatieverspreiding naar de gemeenten. Zo wordt de gemeenten gevraagd hun inwoners te informeren.

Met doelgroeporganisaties wordt verder gewerkt in functie van de vorming en netwerking voor het preventieve beleid alsook de klachtenbehandeling. Ook zijn met zowel de Vlaamse Sociale Inspectie als met de Federale Inspectie van de sociale wetten overlegmomenten gepland in functie van een afstemming van de behandeling van klachten.

▪ **Samenwerking Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding**

Realisaties september 2006 – september 2007

Tijdens de vorige federale legislatuur werden op initiatief van de toenmalige federale minister van Gelijke Kansen onderhandelingen opgestart met het oog op de omvorming van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding tot een interfederale instelling in de zin van artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Hoewel de onderhandelingen vergevorderd waren, bleek het niet mogelijk ze volledig af te ronden voor het einde van de vorige legislatuur. De uitvoering van het Vlaamse Gelijkekansen- en gelijkebehandelingsdecreet vereist de aanduiding van een onafhankelijk orgaan ten einde de Europeesrechtelijke verplichtingen inzake antidiscriminatie na te komen. In dat verband werd de huidige federale minister van Gelijke Kansen, mevrouw Milquet, gevraagd om de onderhandelingen m.b.t. de omvorming van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding tot een interfederale instelling te willen hervatten. Tot op heden bleef deze brief onbeantwoord.

Omwille van hun ervaring met een meldpuntwerking in het kader van de federale antidiscriminatiewetgeving, werd het voorbije werkjaar op andere manieren met het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding samengewerkt. Het Centrum wordt immers beschouwd als een belangrijke partner in de verdere opbouw en ondersteuning van het netwerk van meldpunten.

Ook wordt het Vlaamse Gelijkekansenbeleid betrokken bij de ontwikkeling van een nieuw centraal klachtenregistratiesysteem door het Centrum. Bedoeling is dat dit systeem zodanig wordt ontworpen dat het op termijn ook voor de werking van de Vlaamse meldpunten kan worden ingezet en klachten aldus op een centrale, transparante en uniforme manier zullen kunnen worden geregistreerd en opgevolgd. Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid ziet er ook op toe dat dit systeem zal toelaten de geaggregeerde data op een eenvoudige wijze te ontsluiten, zodat relevante informatie voor het Vlaamse beleid en onderzoeksdoeleinden kan worden opgeleverd.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding bezit heel wat technische en inhoudelijke expertise in klachtenbehandeling die voor opstartende meldpunten relevant is en zal dan ook verder worden aangesproken in de uitbouw van het netwerk. Zo zal met het centrum worden samengewerkt rond:

- de opleiding en vorming van de medewerkers van de meldpunten. Dit onder de vorm van een aantal generieke vormingsmomenten enerzijds en het aanbieden van individuele stages anderzijds;

- de uitbouw van een continue ‘helpdeskfunctie’ (eerste en tweede lijn) voor de medewerkers van de meldpunten;
- de verdere ontwikkeling van voormeld centraal registratiesysteem en de ontsluiting ervan naar het meldpuntennetwerk.

Er wordt tevens nagegaan op welke wijze een dergelijke samenwerking kan worden geformaliseerd en gefinancierd. Ook zal worden uitgezocht hoe de meldpunten de juridisch te behandelen klachten – wat geschat wordt op een drie procent van alle meldingen – naar het Centrum kunnen doorverwijzen.

▪ **Interuniversitair Centrum Discriminatie- en Diversiteitsrecht**

Als gevolg van de hoge vlucht die het discriminatierecht momenteel neemt – in België en de hele Europese Unie – stijgt ook de vraag naar onderwijs en opleiding vanuit organisaties en burgers die met deze tak van het recht in aanmerking komen. Die behoefte is waarneembaar in de meest uiteenlopende groepen en kringen: rechters, advocaten, overheidsorganisaties, middenveldorganisaties, werknemers- en werkgeversorganisaties, enzovoort. In tegenstelling tot bijvoorbeeld Nederland en een aantal andere Europese landen, ontbrak het in België en Vlaanderen tot voor kort nog aan elk structureel vormingsinitiatief terzake. Om aansluiting te vinden bij het internationale rechtsonderwijs en – onderzoek en om te kunnen voldoen aan de maatschappelijke behoefte aan vorming en opleiding werd het initiatief genomen om een Interuniversitair Centrum voor Discriminatie en Diversiteitsrecht in Vlaanderen op te richten. Dit Centrum werd ingebed in de rechtsfaculteiten van de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Gent.

Realisaties september 2007 – september 2008

Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid verleende een subsidie aan het Interuniversitair Centrum voor Discriminatie- en Diversiteitsrecht, waarmee het zich gedurende het academiejaar 2007-2008 kon voorbereiden op volgende opdrachten:

- keuzevakken op Master niveau aanbieden op het gebied van discriminatierecht;
- een ‘rechtskliniek discriminatierecht’ opzetten, waar studenten aan echte dossiers m.b.t. discriminatie en gelijke behandeling werken;
- een voortgezette, praktijkgerichte opleiding onder de vorm van lessenreeksen organiseren voor iedereen die in de dagelijkse praktijk met het discriminatierecht te maken krijgt (gaande van magistraten en advocaten over ambtenaren tot NGO’s, werknemers- en werkgeversorganisaties, enzovoort);
- nieuw fundamenteel onderzoek met betrekking tot discriminatierecht opzetten.

Hiervoor werd een budget voorzien van 99.935 euro (BA 33.01).

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Het Interuniversitair Centrum voor Discriminatie- en Diversiteitsrecht is inmiddels operationeel. Het zal voor de uitvoering van bovenvermelde opdrachten (incl. het verzorgen van vorming aan de medewerkers van de meldpunten) ook voor het academiejaar 2008-2009 gefinancierd worden en dit voor een bedrag van maximaal 100.000 euro, begroot op BA 33.02. Het is de bedoeling dat het Interuniversitair Centrum na deze periode voldoende onderzoeksfondsen en onderwijsopdrachten heeft kunnen genereren om autonoom te functioneren.

STEUNPUNT GELIJKEKANSENBELEID

In uitvoering van de beheersovereenkomst 2007-2011 wordt in het Steunpunt Gelijkekansenbeleid beleidsrelevant onderzoek verricht. Hierbij wordt rond vijf onderzoeksthema's gewerkt: socialisatie en sociale cohesie, loopbaanontwikkeling, leefwereld, beleidsparticipatie en transities in de levensloop. Deze thema's worden benaderd vanuit acht onderzoekslijnen: statistieken en indicatoren, het juridische, multilevelsetting, etnisch-culturele achtergrond, gender, seksuele identiteit, transversale invalshoek en horizontale benadering via de open coördinatiemethode. Het Steunpunt ontvangt financiering vanuit drie bronnen: het Vlaamse wetenschapsbeleid, het Vlaamse Gelijkekansenbeleid, en het Vlaamse Inburgeringsbeleid.

Realisaties september 2007 – september 2008

Wat het onderzoek betreft dat in het kader van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid tussen september 2007 en september 2008 gebeurde, springt onderstaande (niet-exhaustieve) lijst in het oog:

- In het kader van zowel de toepassing van de open coördinatiemethode in het Vlaamse Gelijkekansenbeleid als in het kader van het Vlaams Gender Jaarboek 2008 werd gewerkt aan een gendermonitor op het vlak van de combinatie van arbeid en zorg, met oog voor de maatregelen die de overheid voorziet om die combinatie te vergemakkelijken. In het kader van deze monitor werden ook indicatoren ontwikkeld die het mogelijk moeten maken om de vooruitgang te meten op het vlak van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid.
- Voorts werd het onderzoek naar echtscheiding bij personen van Turkse en Marokkaanse origine grotendeels afgerond. Het finale onderzoeksrapport verschijnt in het voorjaar van 2009 en de resultaten zullen dan ook worden voorgesteld.

- In het kader van het onderzoek naar de nieuwe echtscheidingswet werd op 6 en 7 december 2007 een symposium georganiseerd. Hierbij was er ruim aandacht voor een genderperspectief, en voor de specifieke situatie van uit het echt gescheiden personen van Turkse en Marokkaanse origine.
- Het eerste deelproject van het onderzoek naar de loopbanen en loopbaankansen van alleenstaande ouders werd gefinaliseerd. Het gaat hier om een literatuurstudie en een analyse van secundaire kwantitatieve gegevensbronnen m.b.t. de omvang, samenstelling en loopbanen van alleenstaande ouders (cf. 3.2.1).
- Ook werd van start gegaan met een onderzoek dat tot 2011 loopt: ‘Impact van processen van genderidentiteit op de (in)stabiliteit van loopbanen in vrouwelijke beroepen. Casus: het sociaal werk.’ (cf. 3.2.1).
- Voorts werd er een kortlopend onderzoek verricht naar de loopbanen van vrouwen in de financiële sector (cf. 3.2.1).
- In de lente van 2008 werd een onderzoek gestart naar de structuur en de werking van verenigingen voor vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst. Dit onderzoek wordt in het najaar van 2008 afgerond.
- Het Steunpunt verzorgt ook op regelmatige basis een publicatie met een overzicht van recente onderzoeken m.b.t. een welbepaald gelijkkansen thema. In het kader van deze artikelenreeks, die onder de naam “ZOEM” verschijnt, werd in september 2007 gefocust op holebi’s, in december 2007 op vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst, in de lente van 2008 op alleenstaande ouders en in de zomer van 2008 op vrouwelijk ondernemerschap.
- In de tweede helft van 2008 werden zowel de resultaten van het onderzoek naar de schoolloopbaan van jonge holebi’s bekendgemaakt (cf. 3.3.1), als de resultaten van het onderzoek naar het discours over holebiseksualiteit bij jongeren.

Voor de werking van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid werd op de begroting van 2007 en van 2008 telkens 150.000 euro voorzien (B.A. 33.50). Samen met een bijdrage vanuit de middelen van de beleidsdomeinen Inburgering en Wetenschapsbeleid bedraagt het jaarlijkse werkingsbudget van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid 800.000 euro.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Naast de hierboven vermelde onderzoeken waaraan in de loop van dit werkjaar verder gewerkt wordt, start halfweg 2008 het werk aan de nieuwe Survey Gelijke Kansen, de opvolger van de eerste Survey Gelijke Kansen, waarvan de bevraging eind 2004 plaatsvond. Zowel subjectieve als objectieve kansenongelijkheid wordt in kaart gebracht, en dit m.b.t. een brede waaier aan domeinen: onderwijs en vorming, betaald en onbetaald werk, (gezins)relaties, vrije tijd, gezondheid, materiële welvaart en persoonlijke ontwikkeling. Dit onderzoek loopt tot 2011.

De eindresultaten van het onderzoek ‘Naar een geïntegreerd gelijkekansen- of diversiteitsbeleid’ worden in maart 2009 verwacht. De literatuurstudie bij dit onderzoek werd in de zomer van 2008 afgerond.

Ook in het voorjaar van 2009 verschijnt het rapport van het onderzoek ‘Psychosociale factoren m.b.t. het ervaren van de schoolloopbaan door jonge holebi’s’.

In maart 2009 wordt tevens de tweede editie van het Zzzip-onderzoek opgestart, een grootschalige survey m.b.t. de leefsituatie van holebi’s in Vlaanderen (cf. 3.3.1).

Er komt een nieuwe gendermonitor (en bijhorende gelijkekansenindicatoren) tegen september 2009. Het thema dient nog te worden vastgelegd.

Ook zullen er opnieuw vier edities verschijnen van de artikelenreeks “ZOEM”.

Voorts wordt het onderzoek ‘Verblijfsco-ouderschap in de praktijk met zijn financiële en zijn organisatorische consequenties’ opgestart.

Ook nieuw is het onderzoek dat een antwoord zoekt naar de grenzen van beleidsinitiatieven gericht op positieve actie. Deze onderzoeksvraag sluit aan bij een bepaling uit het Gelijkekansen- en Gelijkebehandelingsdecreet waarin wordt bepaald dat positieve acties, mits een objectieve rechtvaardiging, geoorloofd zijn. Het onderzoek moet een kader creëren voor de beoordeling van wat onder geoorloofde positieve acties kan verstaan worden en wordt mee gefinancierd door Vlaams minister van Inburgering, de heer Keulen.

Voor de werking van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid wordt ook op de begroting van 2009 150.000 euro voorzien (B.A. 33.50). Samen met een bijdrage vanuit de middelen van de beleidsdomeinen Inburgering en Wetenschapsbeleid bedraagt het jaarlijkse werkingsbudget van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid 800.000 euro.

3.2 Gender

Er is een kloof tussen wat op het vlak van gelijke kansen voor vrouwen en mannen al werd bereikt op juridisch vlak en wat op maatschappelijk vlak is gerealiseerd of aanvaard. Ondanks de grote vooruitgang sinds de opkomst van de vrouwenbeweging, kan men in diverse domeinen van het maatschappelijke leven nog steeds niet spreken van echte gelijke kansen voor vrouwen en mannen.

Bovendien is het belangrijk niet alleen te wijzen op de verschillen tussen vrouwen en mannen, maar ook op de verschillen tussen vrouwen onderling. Er bestaan genderspecifieke mechanismen die erin resulteren dat specifieke groepen meisjes en vrouwen achterblijven op vlak van het gemiddelde opleidings- en arbeidsniveau en op het vlak van socio-culturele en politieke participatie. Deze vaststelling geldt onder meer voor alleenstaande moeders, lesbiennes, oudere vrouwen en meisjes en vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst.

Ten slotte dreigt het gelijkheidsdiscours al te makkelijk verengd te worden tot ‘dezelfde kansen voor vrouwen als voor mannen’. Mannen worden echter ook geconfronteerd met vooroordelen en ongelijke kansen die hen belemmeren zich te ontplooiën. Het bestrijden van stereotiepe opvattingen over mannen en van de discriminaties die ermee samengaan zijn dan ook belangrijk aandachtspunten voor deze legislatuur.

3.2.1 Expertise en methodieken

ACTIEPLAN LOO(PBAA)NKLOOF

Het is bekend dat mannen gemiddeld 24 procent meer verdienen dan vrouwen, en dat vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst bovendien nog eens tien procent minder verdienen dan “Westerse” vrouwen. Wie denkt dat het loonverschil tussen mannen en vrouwen tot de vorige eeuw behoort, vergist zich dus. De loo(pbaa)nkloof wegwerken is het centrale genderthema waaraan tijdens deze legislatuur beleidsdomeinoverschrijdend wordt gewerkt via de open coördinatiemethode (cf. 2.1). Daarnaast neemt het Vlaamse Gelijkekansenbeleid ook nog enkele specifieke initiatieven i.v.m. met de loo(pbaa)nkloof.

▪ Onderzoek

Het Steunpunt Gelijkekansenbeleid voert in opdracht van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid onderzoek naar de loopbaankloof in verscheidene beroepssectoren (in casu de financiële sector en het sociaal werk) en bij een specifieke bevolkingsgroep, nl. alleenstaande ouders.

Realisaties september 2007-september 2008

In het voorjaar van 2008 vond een onderzoek plaats naar de loopbanen van vrouwen in de financiële sector en beroepen. De financiële sector is een belangrijke werkgever. Vrouwen zijn er over het algemeen goed vertegenwoordigd, maar de doorstroming naar leidinggevende functies is slecht. Het onderzoek wilde een antwoord vinden op volgende vragen: wat is de positie van vrouwen in de financiële sector en beroepen? Welke loopbaan volgen de vrouwen met een financieel profiel? In dit kader werd een casestudy uitgevoerd over de loopbaan van vrouwen en mannen bij het financiële consultingbedrijf Price Waterhouse Coopers.

Dit onderzoek behoort tot de reguliere opdracht van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid zoals beschreven in de beheersovereenkomst 2007-2011, het bijhorend meerjarenprogramma en het jaarplan 2008.

Beleidsopties en -initiatieven september 2008-september 2009

In 2007 werd gestart met de eerste fase in het onderzoek naar de loopbanen en loopbaankansen van alleenstaande ouders, nl. de literatuurstudie. Deze omvatte onder andere een verkenning van secundaire kwantitatieve gegevensbronnen over de omvang en samenstelling van de populatie alleenstaande ouders, over loopbaangerelateerde kenmerken van deze onderzoekspopulatie en over de determinanten van de arbeidsloopbaan van alleenstaande ouders. In 2008 startte de tweede fase van dit project waarbij via de kwalitatieve onderzoeksmethode van biografische interviews inzichten verzameld worden met betrekking tot de loopbanen en loopbaankansen van alleenstaande ouders en met betrekking tot de factoren die een invloed hebben op deze loopbanen en loopbaankansen. Het eindrapport wordt halfweg 2009 verwacht. Specifieke juridische deelvragen worden uitbesteed aan juristen-onderzoekers.

In januari 2008 ging in het Steunpunt Gelijkekansenbeleid een doctoraatsonderzoek van start naar de 'Impact van processen van genderidentiteit op de (in)stabiliteit van loopbanen in vrouwelijke beroepen'. In dit onderzoek worden de mechanismen onderzocht die kunnen verklaren waarom vrouwen die hebben gekozen voor een zogenaamde vrouwelijke opleiding én een zogenaamd vrouwelijk beroep het toch moeilijk hebben om zich tijdens de eerste jaren van hun beroepsloopbaan in hun job te handhaven. Hierbij wordt specifiek gefocust op het sociaal werk en wordt in het bijzonder onderzocht hoe de (gender)identiteit van vrouwen haaks staat op de organisatorische context

en de opdrachten in deze sector, een sector die er nochtans om bekend staat dat er veel vrouwen in tewerkgesteld zijn. Dit doctoraatsonderzoek loopt van 2008 tot eind 2011. In 2008 staat een diepgaande beschrijving op het programma van de (in)stabiliteit van de loopbanen van startende maatschappelijk werkers. Vervolgens laten interviews met bevoorrechte getuigen in staffuncties uit het OCMW (publieke sector) en een CAW (private sector) toe om te bestuderen of het fenomeen zich eveneens voordoet in de private sector. Interviews met bevoorrechte getuigen uit verwante beroepstakken zullen een indicatie geven van de mate waarin het fenomeen al dan niet beperkt is tot het beroep van maatschappelijk werkers. Ten slotte worden buitenlandse experts geconfronteerd met de bevindingen om te onderzoeken of het fenomeen ook een internationaal karakter heeft. In 2009 wordt het conceptueel kader verder uitgewerkt aan de hand van een literatuur- en documentenstudie, en worden de hypothesen verfijnd.

Beide hierboven beschreven onderzoeken behoren tot de reguliere opdracht van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid zoals beschreven in de beheersovereenkomst 2007-2011, het bijhorende meerjarenprogramma en de jaarplannen 2007, 2008 en zullen ook opgenomen worden in het jaarplan 2009.

▪ **Het Genderjaarboek**

Sinds 2006 wordt vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid een ‘Vlaams Genderjaarboek’ uitgegeven. Hierin wordt jaarlijks ingezoomd op de problematiek ‘loonkloof – loopbaankloof’ en op de verschillende thema’s en beleidsdomeinen die hiermee verwant zijn. Een uitgave van het Genderjaarboek omvat steeds een essay, een cijferluik met statistische gegevens en een beleidsgerelateerd luik onder de vorm van een monitor. Dit laatste luik wordt mee ingezet in het kader van de Open Coördinatie Methode ter opvolging van de evoluties binnen bepaalde beleidsdomeinen.

Realisaties september 2007 – september 2008

Voor het Genderjaarboek 2007, de tweede editie, werd het thema ‘genderongelijkheid in het onderwijs’ gekozen. Meisjes en jongens kiezen vaak nog steeds voor typisch vrouwelijke of mannelijke studies, waardoor meisjes na hun studies eerder gaan werken in de zachte sectoren en beroepen, terwijl jongens vaker kiezen voor een harde, technische loopbaan. Deze stereotiepe denkbeelden over de competenties van vrouwen en mannen zorgen dus reeds tijdens de schoolloopbaan voor genderonbewuste keuzes. Het Vlaamse Genderjaarboek 2007 bevat cijfermateriaal over deze problematiek, een beleidsgerelateerd luik onder de vorm van een monitor en een essayistische luik over een genderneutrale school met praktische informatie en tips voor ouders en leerkrachten.

Deze tweede editie van het Vlaams Genderjaarboek werd net zoals de editie van 2006 grotendeels gefinancierd via ESF- en VESOC-middelen. De opdracht m.b.t. het essayistische luik over een

genderneutrale school werd gefinancierd via de begroting 2007 van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid (BA 12.01, 9.680 euro).

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Eind 2008 zal het derde Vlaams Genderjaarboek verschijnen. Ook deze editie bevat een sterke focus op gender op de arbeidsmarkt en zoekt meer specifiek in op de problematiek ‘combinatie arbeid en gezin’. Het Steunpunt Werk en Sociale Economie analyseert in het cijferluik de arbeidsmarktmobiliteit van vrouwen en mannen. Deze arbeidsmarktmobiliteit wordt concreet gemeten aan de hand van transities tijdens de loopbaan. Voor het beleidsgerelateerde luik levert het Steunpunt Gelijkekansenbeleid een verkennende literatuurstudie die focust op genderverschillen en -mechanismen in de combinatie arbeid en zorg, en in maatschappelijke denkbeelden ten opzichte van zorg. Ten slotte zal het essayistische luik een toegankelijke tekst bevatten over arbeid en zorg.

Het Vlaamse Genderjaarboek 2008 wordt grotendeels gefinancierd via ESF-middelen. De bijdrage van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid maakt deel uit van haar reguliere werking zoals beschreven in het meerjarenprogramma. De opdracht m.b.t. het essayistische luik wordt gefinancierd vanuit de begroting 2008 van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid (BA 12.01, 5.500 euro).

PROGRESSIEF GEZINSBELEID

In het verlengde van het thema loonkloof-loopbaankloof werd deze legislatuur gaandeweg ook een beleidslijn rond het thema ‘Progressief gezinsbeleid’ uitgetekend.

Vanuit een gelijkekansenperspectief zijn drie elementen essentieel om gezinnen beter te laten functioneren. Ten eerste moet het zorgend vaderschap ondersteund worden om zo mannen en vrouwen meer mogelijkheden te geven op een evenwicht tussen werk en gezin. Ten tweede is het noodzakelijk om bedrijven te stimuleren om gezinsvriendelijke diensten te ontwikkelen zodat ook vanuit deze invalshoek kansrijke én kansarme gezinnen de mogelijkheid krijgen om werk en gezin beter op elkaar af te stemmen. Ten derde noopt de sociale realiteit van de opkomende nieuwe gezinsvormen zoals co-ouderschap, alleenstaande ouders, nieuw-samengestelde en holebi-gezinnen tot een screening van de huidige maatschappelijke domeinen om onrechtvaardigheden voor de nieuwe gezinsvormen te onderkennen en weg te werken.

▪ **Alleenstaande ouders**

Realisaties september 2007 – september 2008

Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid financierde in het verleden de ontwikkeling van een website met nuttige informatie voor alleenstaande ouders. In de loop van 2007 werd deze informatie ook samengebracht in papieren brochures en wegens de grote vraag herdrukt. De verspreiding van deze brochures gebeurde via o.a. verenigingen waar armen het woord nemen, huisartsen en OCMW's. Aan het bijdrukken van deze brochures werd 27.762 euro besteed (BA 12.01, begroting 2007).

In het werkjaar 2007-2008 startte het Vlaamse Gelijkekansenbeleid een sensibiliseringscampagne over en gericht tot alleenstaande ouders. Deze campagne werd uitgevoerd door het communicatiebureau Fé in samenwerking met Sanoma Magazines en liep in het bijzonder via de tijdschriften Flair en Libelle. Via een grootschalig luisterforum – een online enquête gecombineerd met een website en forum vergelijkbaar met de Flair-website – kwamen we van zo'n 1730 alleenstaande ouders (voornamelijk moeders) te weten wat de grootste obstakels zijn in hun alleenstaande leven. De conclusies werden in een rapport gebundeld en maakten vervolgens het voorwerp uit van een artikelreeks die gedurende vijf weken in Flair verscheen. Achtereenvolgens werden de algemene resultaten voorgesteld waarna specifiek de thema's financiën, sociaal isolement en vrije tijd, combinatie werk en gezin en huisvesting belicht werden.

Het luisterforum alleenstaande ouders werd gefinancierd op BA 12.01, begrotingsjaar 2008, voor een bedrag van 62.267 euro.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Het luisterforum alleenstaande ouders is afgesloten. De website www.louder.be blijft niettemin online.

- **Jonge koppels**

Realisaties september 2007 – september 2008

In augustus 2008 werd het luisterforum jong samenwonenden of ‘Balance at home’ opgestart. De methodiek volgt deze van het luisterforum alleenstaande ouders. De realisatie vindt plaats tijdens het werkjaar 2008-2009.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Dit luisterforum richt zich op jonge koppels: welke verwachtingen hebben zij van de combinatie arbeid-gezin? Hoe willen zij het later doen? Het luisterforum is van start gegaan in september 2008 en de resultaten worden midden november verwacht.

Voor het luisterforum jong samenwonenden wordt een bedrag van 47.622 euro voorzien op BA 12.01, begrotingsjaar 2008.

- **Gezinnen onder druk**

Realisaties september 2007 – september 2008

In het kader van het progressief gezinsbeleid werd begin september 2008 de sensibiliseringscampagne ‘Gezinnen onder druk’ opgestart. Deze campagne bestaat uit twee delen. In een eerste deel, dat aanvang op 1 oktober 2008, wordt in samenwerking met de Gezinsbond een grootschalige enquête georganiseerd bij Vlaamse gezinnen met als onderwerp ‘Gezin onder druk’. In welke omstandigheden hebben gezinnen het gevoel dat ze onder tijdsdruk staan en geven ze aan dat de combinatie arbeid en zorg nauwelijks vol te houden is? Welke oplossingen zijn nog mogelijk om het gezinnen gemakkelijker te maken? Waar zitten de knelpunten? Er wordt een website gecreëerd met een online vragenlijst, gecombineerd met een papieren vragenlijst die in het blad De Bond en via andere netwerken aan zoveel mogelijk gezinnen wordt verdeeld, met extra aandacht voor het bereiken van kansengroepen. Hierbij wordt gericht verdeeld naar laaggeschoolde en kansarme gezinnen, om deze groepen representatief in het resultaat te kunnen opnemen. De vragenlijst kan ingevuld worden tot 11 november 2008.

De sensibiliseringscampagne ‘Gezinnen onder druk’ wordt gefinancierd via BA 12.03, begrotingsjaar 2008. Voor de creatie en productie van de campagne is een budget voorzien van 77.223 euro. Voor de mediaruimte is een bedrag van 119.229 euro voorzien (BA 12.03, begrotingsjaar 2008).

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Een tweede luik van de campagne start eind januari 2009. Met dit onderdeel van de campagne worden de belangrijkste conclusies van de enquête bekend gemaakt.

▪ **“De Eerste Stappen”**

Realisaties september 2007 – september 2008

In het kader van het progressief gezinsbeleid ondersteunt het Gelijkekansensbeleid “De Eerste Stappen”, een programma gericht op ontwikkelingsbegeleiding, opvoedingsondersteuning en gezinsempowerment voor kansarme en/of ouders van diverse etnisch-culturele afkomst met kinderen tussen 0 en 3 jaar. Het is gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en werd ontwikkeld aan de KULeuven. Het leidt ertoe dat kinderen minder afwezig zijn in de kleuterschool, een beter ontwikkelingsprofiel vertonen en minder problemen kennen als sociale isolatie en leermoeilijkheden. Ook de ouders evolueren via dit project naar onder andere een grotere arbeidsmarktparticipatie.

De Federatie Marokkaanse Verenigingen past deze methodiek toe in het kader van een gelijkheidsproject in Borgerhout. In een ontmoetingsruimte voor ouders uit de doelgroep worden items aangekaart zoals de taal waarin ze opvoeden en de taal waarin ze de school voorbereiden, maar ook onderwerpen als de soms ontbrekende kennis of informatie over gezonde voeding kunnen aan bod komen.

Het project in Borgerhout loopt tot oktober 2008 met middelen van de begroting van 2007 (BA 33.01, 52.000 euro).

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

In Leuven wordt een gelijkaardig project opgestart. Ook dit project wil een laagdrempelig aanspreekpunt en netwerk opzetten waarin kwetsbare ouders worden uitgenodigd om met hun kinderen te komen. Ze worden dan begeleid bij de opvoeding van hun kinderen.

Het Leuvense project loopt tot oktober 2009 met middelen van de begroting van 2008 (BA 33.01, 30.000 euro).

▪ **Onderzoek naar noden en behoeften van vrouwen van vreemde herkomst die zich in een armoedesituatie bevinden**

Realisaties september 2007 – september 2008

Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid wil meer inzicht verwerven in de overlevingsstrategieën, leefwereld en noden en behoeften van vrouwen van vreemde herkomst, die zich in een armoedesituatie bevinden. De onderzoeksopdracht naar deze thematiek werd toegekend aan de Onderzoeksgroep Armoede en Sociale Uitsluiting en is afgerond. Uit het onderzoek blijkt onder andere dat een beleid gericht op het doorbreken van de non-participatie van deze doelgroep, dient te vertrekken vanuit de toekomstperspectieven en mogelijkheden van de doelgroep zelf. Er is nood aan een integraal beleid waarin er ruimte is om te werken met tussentrajecten. Hierin speelt ook het verenigingsleven een belangrijke rol aangezien zij een veilige haven vormt waar deze vrouwen hun stap naar de buitenwereld kunnen voorbereiden.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Het eindrapport werd op 24 september 2008 via een studiedag aan het publiek voorgesteld. Voor de implementatie van de onderzoeksresultaten putten we uit verschillende kanalen. Enerzijds worden de resultaten teruggekoppeld naar de Open Coördinatiemethode van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid, zodat ambtenaren die binnen de verschillende beleidsdomeinen aan gelijke kansen werken, het beleid hierop kunnen afstemmen. Anderzijds zullen de resultaten overgemaakt worden aan de deelnemers aan het coachingstraject van de Koning Boudewijnstichting. De resultaten van het onderzoek worden natuurlijk ook teruggekoppeld naar het horizontale armoedeoverleg, zodat de aandachtsambtenaren voor armoede in de verschillende beleidsdomeinen het beleid hierop kunnen afstemmen. Ten slotte worden de resultaten ook teruggekoppeld naar de leden van de Interdepartementale Commissie Etnisch-Culturele Minderheden.

Voor de publicatie van het eindrapport werd 4.200 euro vrij gemaakt op de begroting van 2008 (B.A. 12.01).

GENDER- EN DIVERSITEITSTUDIES IN VLAAMSE UNIVERSITEITEN

De voorbije jaren heeft het Vlaamse Gelijkekansenbeleid de opleiding GAS Vrouwenstudies aan de Universiteit Antwerpen financieel ondersteund. Het doel van deze tijdelijke financiering was om vrouwenstudies de mogelijkheid te geven om een vaste waarde te worden in het universitaire landschap. De opleiding is er echter niet in geslaagd om zichzelf uit te bouwen tot een erkende masteropleiding. In 2006 werd door de begeleidende stuurgroep van het project dan ook beslist niet langer te streven naar een dergelijke erkenning. Een aantal factoren speelden daarbij mee, onder meer het kleine aantal studenten en een te beperkte verankering in de verschillende universiteiten. Niettemin blijft vrouwenstudies nog steeds een maatschappelijk relevante opleiding, wat nog meer geldt bij een uitbreiding van de focus tot 'Genderstudies'. Het feit dat nog steeds veel studenten aan de verschillende universiteiten gendervakken kiezen, geeft de maatschappelijke relevantie van genderstudies aan. Er is nog een aanbod aan gendervakken, zij het beperkt en verschillend van universiteit tot universiteit. Een opvallende trend van de laatste jaren is de verruiming van de 'gender'-vakken naar 'diversiteits'-vakken, waarbij men de focus verplaatst naar verschillende kansengroepen.

Realisaties september 2007 – september 2008

In het najaar van 2007 sloot het Vlaamse Gelijkekansenbeleid samen met het Vlaamse onderwijsbeleid een overeenkomst met de vijf Vlaamse universiteiten om gedurende twee academiejaren (2007-2008 en 2008-2009) een financiële input te geven aan de universiteiten om het aanbod gender- en diversiteitsstudies op te starten of te verbeteren en te verankeren voor de toekomst. De wijze waarop kan variëren van instelling tot instelling. Elke universiteit diende een werkplan met concrete activiteiten in voor beide academiejaren. Elke universiteit krijgt hiervoor van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid per academiejaar 12.000 euro ter beschikking, verhoogd met eenzelfde bedrag vanuit het beleidsdomein Onderwijs.

Voor de evaluatie en bijsturing van de vorderingen werd een beroep gedaan op de Werkgroep Gelijke Kansen van de Vlaamse Universitaire Raad. De universiteiten dienden in april 2008 een tussentijds verslag in m.b.t. de initiatieven in het academiejaar 2007-08 en een werkplan voor het academiejaar 2008-2009. De evaluatie van de VLIR-Werkgroep toont aan dat sommige universiteiten reeds meer gerealiseerd hebben dan andere en dat – hoewel er overal engagementen zijn – de verankering van gender- en diversiteitsstudies nog de nodige garanties vereist. Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid stelde dan ook – op basis van het verslag van de VLIR en na consultatie met het departement Onderwijs – bijsturingen voor aan de werkplannen voor het academiejaar 2008-2009. Elke universiteit diende vervolgens een rapport over te maken aan het Vlaamse Gelijkekansenbeleid met een beschrijving van de geplande activiteiten voor het academiejaar 2008-2009 en een toekomstvisie rond de structurele verankering van gender- en diversiteitstudies na het academiejaar 2008-2009.

Vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid werd voor gender- en diversiteitstudies in de begroting van 2007 60.000 euro voorzien (BA 12.01). Zoals hierboven reeds aangehaald, werd dit budget aangevuld met eenzelfde bedrag vanuit de begroting van het Vlaamse Onderwijsbeleid.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

De verdere uitvoering van de overeenkomst met de universiteiten zal vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid nauwgezet worden opgevolgd, met specifieke aandacht voor de toekomstige verankering van gender- en diversiteitsstudies.

Voor gender- en diversiteitstudies tijdens het academiejaar 2008-2009 voorziet het Vlaamse Gelijkekansenbeleid in de begroting van 2008 60.000 euro (BA 12.01). Dit wordt opnieuw aangevuld met eenzelfde bedrag vanuit de begroting van het Vlaamse Onderwijsbeleid.

STREVEN NAAR GELIJKE KANSEN VOOR VROUWEN VAN DIVERSE ETNISCH-CULTURELE AFKOMST

Binnen de genderthematiek krijgt de specifieke problematiek van vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst extra aandacht. Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid wil zowel de interne als de externe emancipatie van deze vrouwen ondersteunen. Interne emancipatie gaat over de emancipatie als vrouw binnen de eigen etnisch-culturele gemeenschap. Met externe emancipatie wordt de emancipatie als persoon van diverse etnisch-culturele afkomst in de Vlaamse samenleving bedoeld. Beide processen beïnvloeden elkaar.

Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid ging hierover in het eerste jaar van haar legislatuur in een verkennende dialoog met de doelgroep zelf, aan de hand van meerdere informele gesprekken met diverse groepen van vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst (de zogenaamde ‘livinggesprekken’). Het initiatief rond de livinggesprekken werd in 2006 verder gezet met de oprichting van een informele denktank. Deze denktank was samengesteld uit vrouwen die omwille van hun etnisch-culturele achtergrond en/of beroepsmatig contact met vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst, over de expertise beschikten om nieuwe ideeën te concretiseren in acties en om geplande beleidsmaatregelen te toetsen. De samenkomsten van de denktank in 2007 resulteerden in een aantal acties waarbij er specifieke aandacht ging naar identiteit en relaties enerzijds en naar de versterking van het verenigingsleven anderzijds. Met deze acties werd tegemoet gekomen aan het derde punt van de *Motie van Aanbeveling tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Gelijke Kansen – Beleidsprioriteiten 2007-2008*.

De strijd voor gendergelijkheid binnen de allochtone gemeenschap moet binnen het breder kader van deze identiteitsontwikkeling gezien worden. Heel wat vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst worden immers geconfronteerd met traditionele rolpatronen. Dit zet een grote druk op de relatievorming binnen de allochtone gemeenschap, wat onder meer blijkt uit het feit dat relatieproblemen en echtscheidingen steeds meer voorkomen. Met een aantal projecten beoogt het Vlaamse Gelijkekansenbeleid een meer evenwichtige en positieve identiteitsontwikkeling van meisjes en vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst door hun zelfwaardering en zelfbewustzijn te vergroten. Met enkele andere projecten beoogt men een aanzet te geven tot de aanpak van problemen rond relatievorming en partnerkeuze. De belangrijkste van deze acties worden hieronder kort toegelicht. Aangezien het allochtoon vrouwenmiddenveld een belangrijke hefboomfunctie vervult in de emancipatie van vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst, beogen een aantal acties ook expliciet de versterking van dit middenveld. Deze acties worden toegelicht onder paragraaf 3.2.2. 'Participatie'.

- **Coachingtraject**

Beleidsopties en –initiatieven september 2008-2009

In 2008-2009 wil het Vlaamse Gelijkekansenbeleid vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst blijven stimuleren en ondersteunen om een eigen toekomstvisie op gelijke kansen voor vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst te ontwikkelen. Potentiële vrouwelijke leidersfiguren van diverse etnisch-culturele afkomst uit verschillende sectoren en functies worden samengebracht om een netwerk te vormen. Deze 'ambassadrices' ondergaan een professioneel coachingstraject om hun capacitybuilding en leidersvaardigheden te versterken zodat ze op termijn als ware rolmodellen voor andere vrouwen kunnen optreden. Concreet zullen deze vrouwen zich buigen over de vraag hoe een beleidsdomeinoverschrijdend gelijkekansenbeleid voor vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst eruit moet zien en welke doelstellingen daarbij op lange termijn dienen nagestreefd te worden. De procesbegeleiding en het coachingstraject werden gegund aan de Koning Boudewijnstichting.

In functie van de resultaten van dit project wordt onderzocht welke toekomstige beleidsinitiatieven voor een zo ruim mogelijke impact kunnen zorgen.

Voor deze opdracht is een bedrag van 60.542 euro vrijgemaakt op de begroting 2008 (BA 12.01).

- **'Islam, jongeren en gender' van Motief vzw**

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Dit project wil moslimjongeren op een actieve, open en kritische manier helpen omgaan met hun geloof, bewust kiezend uit verschillende interpretaties van de Koran, met specifieke aandacht voor de genderinvalshoek. Op die manier wordt de identiteitsontwikkeling van jonge moslima's ondersteund.

Dit gebeurt via de uitwerking van een methodiek en vervolgens de toepassing ervan tijdens een opleidingsweek bestaande uit lezingen voor een breed publiek enerzijds en workshops voor intermediairen anderzijds.

Voor dit project wordt 30.000 euro voorzien op BA 33.01 (begroting 2008).

▪ **‘Relatievorming in de allochtone moslimgemeenschap’ van El Ele vzw**

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

El Ele vzw komt al jaren in contact met Turkse nieuwkomersvrouwen die door huwelijksmigratie naar België komen. Meestal zijn deze vrouwen kansarm en kwetsbaar, leven ze hier behoorlijk geïsoleerd, en worden ze vaak geconfronteerd met ernstige huwelijksproblemen. Het project wil deze vrouwen ondersteunen zodat ze meer controle krijgen over hun leven. Het project is erop gericht nieuwkomersvrouwen die erin geslaagd zijn hun leven een positieve wending te geven op te leiden tot vertrouwenspersonen die op hun beurt andere vrouwen in de wijk kunnen ondersteunen in hun empowerment. Daarnaast worden er groepsgesprekken georganiseerd met Turkse moslimmannen -en vrouwen waar de thematieken relatievorming en huwelijksmigratie worden besproken.

Voor dit project wordt een bedrag voorzien van 69.000 euro in de begroting 2008 (BA 33.01).

▪ **‘Steunpunt Relaties’ van de Federatie Marokkaanse Verenigingen**

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Dit project wordt gerealiseerd door het Platform Allochtone Vrouwen, de vrouwenwerking binnen de Federatie Marokkaanse Verenigingen. Het project bestaat erin een experimenteel steunpunt te installeren dat tegemoet kan komen aan de noden en behoeften van vrouwen met relatieproblemen. Heel wat vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst die geconfronteerd worden met relatieproblemen of een stukgelopen huwelijk gaan op zoek naar wegen om zich te bevrijden van de huidige, problematische situatie, maar vaak weten ze niet waar ze moeten beginnen. De drempels om de weg te vinden naar de ambulante hulpverlening met vragen over relaties of echtscheiding zijn zeer groot, terwijl het platform regelmatig hulpvragen van deze vrouwen ontvangt.

Het platform zal in het kader van dit project een eerste onthaal voor deze vrouwen verzorgen. Ze biedt een luisterend oor en stippelt samen met hen een traject uit om uit de problematische situatie te geraken. Daarnaast zal naargelang de wensen van de vrouwen ook een traject op maat worden uitgestippeld dat focust op hun empowerment. De ervaringen worden gebundeld in een rapport en aan het einde van de rit via een studiedag overgemaakt aan het beleid. Daarnaast zal het Steunpunt ook meetingpoints organiseren voor jongeren met een moslimachtergrond waar thema's als migratiehuwelijken, rolpatronen, seksualiteit, ... bespreekbaar worden gemaakt.

In het licht van de resultaten van dit project zal worden bekeken of en hoe er met de CAW's kan samengewerkt worden.

Voor dit project wordt een bedrag voorzien van 52.000 euro in de begroting 2008 (BA 33.01).

▪ **Vormingsinitiatief Steunpunt Internationaal Privaatrecht (IPR)**

Op 1 december 2005 is het Steunpunt Internationaal privaatrecht van start gegaan in de schoot van het Vlaams Minderhedencentrum. De opdracht van dit Steunpunt bestaat erin juridische bijstand te verlenen inzake internationaal privaatrecht aan vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst die omwille van hun vreemde of dubbele nationaliteit onderworpen zijn aan het familierecht van hun land van oorsprong en dat van België, en dit in het bijzonder wanneer deze vrouwen in een echtscheiding verwickeld raken. Daarnaast organiseert het Steunpunt ook vormingen voor verenigingen die zich richten tot vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst en intermediaire diensten die met de thematiek geconfronteerd worden, zoals gemeenten, advocaten en hulpverleners allerhande. In 2006 ondersteunde het Vlaams Gelijkekansenbeleid het vormingsluik van het Steunpunt.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008-2009

Na een positieve evaluatie werd beslist het vormingsluik van het Steunpunt verder te ondersteunen.

Voor dit project wordt een budget van 52.000 euro vrijgemaakt in de begroting 2008 (BA 33.01).

3.2.2 Participatie

DECREET MEER EVENWICHTIGE PARTICIPATIE IN VLAAMSE ADVIES- EN BESTUURSORGANEN (MEP-DECREET)

Op 13 juli 2007 werd het decreet houdende een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in Vlaamse advies- en bestuursorganen goedgekeurd, en op 6 augustus 2007 verscheen het decreet in het Belgisch Staatsblad. Aldus werden de bepalingen van de decreten van 15 juli 1997 (evenwichtige vertegenwoordiging in Vlaamse adviesorganen) en 18 mei 1999 (evenwichtige vertegenwoordiging in Vlaamse bestuursorganen) door één decreet vervangen. Verder werd het toepassingsgebied van beide decreten duidelijker geformuleerd, werd het aangepast aan de nieuwe organisatiestructuur van de Vlaamse overheid en waar mogelijk vereenvoudigd.

Realisaties september 2007 – september 2008

Na de zomer van 2007 werd een besluit opgemaakt dat de aanvragen tot afwijking op het decreet regelt (Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de uitzonderingsprocedure inzake een

meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid). Dit besluit werd op 26 oktober 2007 goedgekeurd en op 25 januari 2008 gepubliceerd.

In het najaar van 2007 werden een aantal flankerende initiatieven opgezet om een betere naleving van het decreet te garanderen.

Zo werden de nodige stappen ondernomen om de Vliom-databank (Vlaamse Instellingen, Organen en Mandaten) van de Kanselarij met informatie over alle advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid, technisch aan te passen voor een betere opvolging van de samenstelling van de organen. De nodige aanpassingen worden momenteel door EDS uitgevoerd. Normaliter zal de databank vanaf begin 2009 transparante info opleveren m.b.t. de toepassing van het MEP-decreet.

Als tweede flankerende maatregel werd in juni 2008 een informatiefolder met de belangrijkste concrete toepassingen uit het nieuwe decreet verspreid aan alle (contactpersonen van de) Vlaamse advies- en bestuursorganen. Met het versturen van deze folder werd meteen gevraagd om belangrijke wijzigingen in verband met het aangeschreven orgaan of de contactpersoon te melden aan het Vlaamse Gelijkekansenbeleid of aan de Kanselarij. De actualiteitswaarde van de Vliom-databank hangt sinds kort immers af van de verschillende beleidsdomeinen, waarbinnen Vliom-contactpersonen werden aangeduid om de gegevens over de verschillende advies- en bestuursorganen up-to-date te houden. Wijzigingen in de Vliom databank kan enkel gebeuren via de Kanselarij of via deze Vliom-contactpersonen. Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid kreeg enerzijds verscheidene reacties in verband met de verouderde gegevens in de Vliom-databank, die werden doorgestuurd naar de Kanselarij. Anderzijds ontvingen we ook veel vragen rond de toepassing van het MEP-decreet.

Tijdens de bijeenkomst van de ambtelijke Commissie Gelijke Kansen in juni 2008 werden ook de leden geïnformeerd over het nieuwe MEP-decreet, over de toepassing ervan en over de manier waarop het Vlaamse Gelijkekansenbeleid het decreet zal opvolgen.

Enkel de druk van de informatiefolder had een beperkte budgettaire implicatie voor de begroting van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid (1.012 euro op BA 12.01, begroting 2007).

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Vanaf 1 januari 2009 zijn alle Vlaamse advies- en bestuursorganen die onder het toepassingsgebied van het nieuwe MEP-decreet vallen verplicht om de 1/3de-2/3de regel toe te passen. Organen die niet voldoen aan deze regel, kunnen niet rechtsgeldig beslissen en lopen het risico dat beslissingen door externen aangevochten worden. Daarom zal dit najaar vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid een grondige screening gebeuren van alle advies- en beheersorganen (een 600-tal in totaal) die ons een zicht zal geven op welke organen moeten voldoen aan de quotaregeling en welke hiervan al dan niet reeds conform de wetgeving zijn samengesteld. Op basis van deze inventaris zal iedere bevoegde

ministers op zijn concrete verantwoordelijkheden worden aangesproken. Om de draagwijdte van het decreet aan te geven, zet het Vlaamse Gelijkekansenbeleid eind 2008 ook een melding op het extranet van de Vlaamse overheid. Daarnaast zullen de Vliom-contactpersonen nogmaals via e-mail op de hoogte gebracht worden van de deadline en van hun taken. Ook de leden van de ambtelijke Commissie Gelijke Kansen worden nogmaals op de hoogte gebracht zodat zij vragen vanuit hun beleidsdomein kunnen beantwoorden of doorsturen.

De bovenvermelde technische werkzaamheden aan de Vliom-databank lopen normaliter eind 2008 af. Vanaf begin 2009 zal de opvolging op de toepassing van het MEP-decreet semi-automatisch kunnen gebeuren. Op dat ogenblik zal het Vlaamse Gelijkekansenbeleid beschikken over een tabblad waarop de conformiteit van de samenstelling van het orgaan aan het MEP-decreet in één oogopslag te zien zal zijn. Wijzigingen in de samenstelling van organen die ervoor zorgen dat de evenwichtige participatie in het gedrang komt, zullen via automatische e-mails en rapporten aan het Vlaamse Gelijkekansenbeleid gemeld worden.

Een mogelijke extra flankerende maatregel is een wijziging of toevoeging aan het huishoudelijk reglement van de Vlaamse Regering die er voor zorgt dat bij de voordracht van kandidaten voor Vlaamse advies- of bestuursorganen onmiddellijk duidelijkheid wordt gecreëerd m.b.t. de gevolgen op een meer evenwichtige participatie. Deze maatregel wordt verder onderzocht en eventueel concreet uitgewerkt in het werkingsjaar 2008-2009.

Voor advies en bijstand door een externe jurist wordt voor de screening van de Vlaamse advies- en bestuursorganen een bedrag voorzien van 5.000 euro (BA 12.01, begroting 2008).

SPECIFIEKE ONDERSTEUNING VAN VERENIGINGEN DIE ZICH RICHTEN TOT VROUWEN VAN DIVERSE ETNISCH-CULTURELE AFKOMST

Zoals boven reeds werd aangehaald gaat deze legislatuur extra aandacht naar de versterking van het middenveld rond vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst. Het concept 'empowerment' vertrekt van de positieve krachten die bij mensen aanwezig zijn en versterkt deze krachten. Hierdoor wordt emancipatie en participatie van een groep bevorderd. Heel wat organisaties van vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst baseren zich op dit concept. Ze bevorderen op die manier zowel de interne als de externe emancipatie van vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst.

▪ Versterking van het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen

Het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen wil het emancipatie- en participatieproces van meisjes en vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst onderbouwen en stimuleren, door te werken aan het versterken van meisjes en vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst enerzijds en door het ontwikkelen en verspreiden van deskundigheid rond gender- en etniciteitsdenken anderzijds. Het

Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen wil de groep van meisjes en vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst zichtbaar maken binnen de samenleving.

Tot 2007 ontving het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen hiervoor jaarlijks 98.000 euro als ad nominatum subsidie (BA 33.15).

Realisaties september 2007 – september 2008

Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid wil het allochtone vrouwenmiddenveld beter ondersteunen onder meer via het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen. Lokale allochtone vrouwengroepen hebben nood aan meer ondersteuning op vlak van emanciperende visie-ontwikkeling. Het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen is hiervoor goed geplaatst en kan aan die nood tegemoet komen door enerzijds het potentiële aanbod van andere potentiële lokale partners (vormingsinstellingen e.a.) te concretiseren, waar nodig deze potentiële partners te enthousiasmeren en afspraken te maken met hen over samenwerking met de vrouwenorganisaties die zich richten tot vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst. Anderzijds kan het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen deze vrouwengroepen gericht doorverwijzen naar potentiële lokale partners. Trekkers van de nieuwere lokale allochtone vrouwengroepen hebben ook duidelijk nood aan capaciteitsopbouw. Het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen kan hen een intervisie bieden, waardoor zij zichzelf en hun leden kunnen versterken. Beide opdrachten kan het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen geleidelijk doorvoeren door met proefregio's te starten.

Om deze intensieve taak tot een goed einde te brengen is een personeelsuitbreiding bij het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen een must. Daarom besliste het Vlaamse Gelijkekansenbeleid de subsidies op jaarbasis met 50.000 euro te vermeerderen. Voor 2008 ontvangt het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen aldus 148.000 euro (BA 33.15).

Beleidsopties september 2008 – september 2009

Voor 2009 betekent dit dat voor het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen – na een indexatie van de nominatim toegekende subsidies – 158.000 euro gereserveerd wordt (BA 33.15).

- **‘Kwaliteitsbevordering van allochtone vrouwenverenigingen’ van Vormingplus Antwerpen**

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Deze vorming beoogt de versterking van de vaardigheden van trekkersfiguren uit het allochtone vrouwenmiddenveld met een sterk accent op de implementatie in de alledaagse praktijk van de verenigingen. Ook de implementatie door andere opleidende instanties in evt. andere regio’s is een aandachtspunt.

De vorming is gestart in september 2008 en loopt tot oktober 2009. Hiervoor is een bedrag van 10.000 euro op de begroting 2008 voorzien (BA 33.01).

- **‘Voorbeeldige vrouwen’ van Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen**

Realisaties september 2007 – september 2008

De Latijns-Amerikaanse gemeenschap is anders georganiseerd dan bijvoorbeeld de Turkse of Marokkaanse gemeenschap. Kenmerkend zijn hun versnipperde netwerken die veelal een ondoorzichtig en informeel karakter hebben. De knelpunten die Latina’s bezig houden zijn tot nog toe veelal een blinde vlek in het beleid.

Het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen signaleert dat Latina’s de behoefte aangeven om informatie over (toekomst)mogelijkheden in onze samenleving te bekomen. Het project ‘Voorbeeldige vrouwen’ van het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen versterkt een aantal sleutelfiguren uit de gemeenschap van Latijns-Amerikaanse vrouwen via een train-the-trainer formule. Op die manier worden Latina’s opgeleid om andere Latina’s te ondersteunen op het vlak van thema’s zoals toekomstmogelijkheden, mensen zonder papieren, ouder worden in Vlaanderen, terugkeer-gedachte, erkenning diploma’s of herscholing, emancipatie van vrouwen en meisjes, ...

Voor dit project werd 14.000 euro voorzien op de begroting 2007 (BA 33.01).

- **‘Dé allochtone vrouw in beeld’ van de Turkse Unie van België**

Realisaties september 2007 – september 2008

De Turkse Unie van België organiseerde een aantal activiteiten die tot doel hadden vrouwen van diverse etnisch-culturele afkomst te empoweren en hun externe emancipatie te bevorderen. Het betrof bewustwordingssessies, een fototentoonstelling, mediatraining en uitwisselingsinitiatieven.

Voor dit project werd 15.600 euro voorzien. (begroting 2007, BA 33.01).

ALGEMENE STRUCTURELE ONDERSTEUNING VAN HET GELIJKEKANSENMIDDENVELD

De uitbouw van een sterk middenveld voor elk van de doelgroepen is één van de peilers van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid. Dit middenveld is een aanspreekpunt voor de doelgroepen, niet alleen om discriminaties en knelpunten te melden, maar ook om het Vlaamse Gelijkekansenbeleid concreet vorm te geven en te helpen uitdragen. Zo is het middenveld een belangrijke partner in de toepassing van de open coördinatiemethode: hun expertise en aanbevelingen ondersteunen dit beleidsproces.

Realisaties september 2007 – september 2008

Eén van de belangrijkste middelen ter versterking van dit middenveld is de structurele subsidiëring van enkele zorgvuldig uitgekozen organisaties. In 2008 genoten vijf ‘vrouwenorganisaties’ van een dergelijke ondersteuning: vzw RoSa (BA 33.03, 480.000 euro), de Nederlandstalige Vrouwenraad (BA 33.04, 430.000 euro), vzw Gynaika (BA 33.06, 124.000 euro), vzw Vrouwen Overleg Komitee (BA 33.07, 50.000 euro) en vzw Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen (BA 33.15, 98.000 euro).

Er werd zorgvuldig toegezien op de uitvoering van de resultaats- en inspanningsverbintenissen van de aldus ad nominatim gesubsidieerde organisaties. Bovendien werd herhaaldelijk een beroep gedaan op de ervaring en expertise van het middenveld, zoals in het kader van de expertendatabank en het Gelijkekansen- en gelijkebehandelingsdecreet.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Jaarlijks worden in het najaar gesprekken aangevat met elk van de voormelde organisaties om een aantal resultaatsverbintenissen overeen te komen voor het komende werkjaar. Deze worden in het jaarplan van de organisatie opgenomen. Over de verwezenlijking ervan wordt in een jaarverslag gerapporteerd.

In de begrotingsvoorstellen voor 2009 wordt voor deze structurele ondersteuning een totaalbedrag ten belope van 1.307.000 euro voorzien ((vzw RoSa (BA 33.03, 505.000 euro), de Nederlandstalige Vrouwenraad (BA 33.04, 453.000 euro), vzw Gynaika (BA 33.06, 136.000 euro), vzw Vrouwen Overleg Komitee (BA 33.07, 55.000 euro), vzw Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen (BA 33.15, 158.000 euro)).

De middelen voor deze organisaties worden niet (of slecht gedeeltelijk, naar aanleiding van de regularisatie van DAC-projecten) geïndexeerd. Nochtans betreft het hier subsidies met een recurent, structureel karakter. Bijgevolg wordt de werking van de ad nominatumorganisaties stapsgewijs uitgehouden, te meer gezien de steeds stijgende personeels-, brandstof- en andere kosten. Dit maakt dat er jaarlijks op de verbintenissen die met hen worden afgesproken – en dus ook op de verwezenlijking van de doelstellingen van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid in het algemeen – moet worden ingebonden.

Om aan dit euvel tegemoet te komen, stellen we voor de middelen voor deze organisaties op te trekken in vergelijking met de begroting van 2008 en dit via herverdeling van middelen binnen de eigen begroting.

PROJECTSUBSIDIES

Realisaties september 2007 – september 2008

Vanuit de begroting van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid werden ook projecten gesubsidieerd die de prioriteiten van het beleid mee onderschrijven en uitvoeren. Een project moet betrekking hebben op het thema gender, seksuele oriëntatie of toegankelijkheid en moet zich situeren binnen één van de vier inhoudelijke domeinen waarop in deze legislatuur prioritair wordt gefocust, namelijk socialisatie, loopbaanontwikkeling, leefwereld en beleidsparticipatie. Elders in dit document worden een aantal projecten met een bijzondere draagwijdte voor het Vlaamse Gelijkekansenbeleid afzonderlijk en uitgebreider besproken.

Voor projectsubsidies werd in de begroting van 2008, na begrotingscontrole, 507.000 euro voorzien (BA 33.01).

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Ook voor de volgende beleidsperiode gelden dezelfde prioriteiten als hierboven.

Voor projectsubsidies is in de begroting 2009, 383.000 euro voorzien (BA 33.01).

3.2.3 Samenwerking

PROVINCIALE COÖRDINATOREN

Sinds enige jaren wordt in het kader van het Vlaamse Genderbeleid structureel samengewerkt met de provinciale besturen en dit via vijf provinciale coördinatoren. In 2007 werd de structurele samenwerking tussen het Vlaamse Gelijkekansenbeleid en het provinciale niveau geformaliseerd met een schriftelijke overeenkomst van onbepaalde duur. Via deze overeenkomst engageerden de provinciale coördinatoren zich om te werken rond de sensibilisatie van het brede publiek m.b.t. gender, de ondersteuning van het lokale Gelijkekansenbeleid en het opbouwen van functionele netwerken. De overeenkomst bepaalt dat er elk werkjaar in samenspraak met de provinciale coördinatoren en de gedeputeerden voor gelijke kansen door het Vlaamse Gelijkekansenbeleid een jaardoelstelling wordt vastgelegd.

Realisaties september 2007 – september 2008

Voor het werkjaar 2007-2008 werd er gekozen om te werken rond evenwichtige participatie van mannen en vrouwen in provinciale en gemeentelijke adviesraden. De jaardoelstelling 2008 werd concreet als volgt geformuleerd: ‘Het ondersteunen en bevorderen van evenwichtige participatie van mannen en vrouwen in gemeentelijke en provinciale advies- en bestuursorganen. Deze doelstelling omvat het in kaart brengen van de huidige situatie van de advies- en bestuursorganen (samenstelling en eventuele problemen bij de samenstelling), en resulteert in een of meerdere instrumenten die werken aan de bevordering van de evenwichtige participatie.’ Twee provincies kozen ervoor om een kwalitatief onderzoek op te zetten rond goede praktijken inzake participatie in adviesraden en selecteerden een vijftal gemeenten om mee te werken aan het onderzoek. De andere drie provincies bestelden een kwantitatief onderzoek met een kwalitatief luik, met als doel in kaart te brengen hoe het gesteld is met de evenwichtige participatie op het vlak van gender in de gemeentelijke adviesraden. De resultaten worden begin 2009 verwacht.

Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid organiseerde in 2008 tevens vier netwerkmomenten met de provinciale coördinatoren. Hier werden ervaringen en informatie uitgewisseld en concrete afspraken gemaakt tussen de Vlaamse overheid en de provincies, en tussen de provincies onderling, een voedingsbodem voor doelgericht overleg en samenwerking.

Op de begroting 2008 werd per provincie een structurele subsidie van 24.795 euro voorzien (BA 43.11).

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

De jaardoelstelling wordt telkens in oktober na overleg met de provincies door het Vlaamse Gelijkekansenbeleid vastgelegd. Van de jaardoelstelling wordt verwacht dat deze aansluit bij de beleidsprioriteiten van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid. Op dit ogenblik gaat de prioritaire aandacht uit naar de evenwichtige participatie van mannen en vrouwen en naar het progressief gezinsbeleid.

Ook in 2009 voorziet het Vlaamse Gelijkekansenbeleid minstens vier netwerkmomenten met de provinciale coördinatoren. Deze hebben als gunstig resultaat dat vragen meteen geuit kunnen worden en dat de provincies op de hoogte blijven van elkaars werking.

In de begroting van 2009 wordt per provincie een structurele subsidie van 24.795 euro voorzien (BA 43.11).

3.3 Seksuele oriëntatie

In mei 2005 werd een grootschalige survey afgerond waarin gepeild werd naar de situatie van holebi's in Vlaanderen, en dit in een brede waaier aan maatschappelijke domeinen. Dit onderzoek gebeurde onder leiding van prof. dr. John Vincke. Op basis van de bevindingen van dit 'Zzzip-onderzoek' werd een 'Actieplan holebeleid' voorbereid dat in april 2007 aan de Vlaamse Regering werd voorgesteld. Dit plan omvat een geïntegreerd geheel aan initiatieven die zullen gerealiseerd worden in de lopende legislatuur. Het omvat zowel sensibiliserende initiatieven voor de brede bevolking als acties gericht naar extra kwetsbare groepen binnen de holebigemeenschap zoals holebi's van diverse etnisch-culturele afkomst, oudere holebi's en jonge lesbiennes. Zowel de initiatieven die genomen werden tijdens de periode september 2007-september 2008, als de initiatieven die zullen gerealiseerd worden tijdens de periode september 2008-2009 kaderen in dit actieplan. Met de implementatie van dit actieplan wordt tegemoet gekomen aan de *Motie van Aanbeveling tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Gelijke Kansen – Beleidsprioriteiten 2007-2008* en aan de *Resolutie betreffende een geïntegreerd gelijkemansbeleid voor holebi's en het actief uitdragen van de Jogjakartaprices⁴ op internationaal niveau.*

3.3.1 Expertise en methodieken

Realisaties september 2007 – september 2008

SEXUAL DIVERSITY, EUROPEAN COMMUNITY: EEN INTERNATIONAAL CONGRES OVER HOLEBIBELEID (12 TOT 14 SEPTEMBER 2007)

Voor het Vlaamse Gelijkekansenbeleid vormde het Europees Jaar van Gelijke Kansen voor allen een ideale gelegenheid om beleidsmakers, academici en vertegenwoordigers uit het middenveld samen te brengen om ervaringen en gedachten uit te wisselen over de situatie van holebi's in Europa en over een gelijkemansbeleid voor holebi's. Van 12 tot 14 september 2007 kwamen 120 vertegenwoordigers uit quasi alle Europese lidstaten samen te Gent tijdens de conferentie 'Sexual

⁴ De 29 Jogjakartaprices zijn het resultaat van een bijeenkomst van een groep van experts in internationaal recht, die samenkwamen aan de Gadjah Mada University in Jogjakarta, een stad in Indonesië, van 6 tot 9 november 2006. Het team van experts was samengesteld uit de voormalig mensenrechtencommissaris van de VN, onafhankelijke experts van de VN, rechters, activisten en academici. Op basis van vigerend internationaal recht hebben zij een wettelijke standaard vastgelegd aan de hand waarvan regeringen en andere actoren geweld, misbruik en discriminatie tegen holebi's en transgenderpersonen uit de wereld zouden moeten helpen. De Jogjakartaprices bevestigen de plicht van regeringen om de mensenrechten te implementeren en bij ieder principe worden duidelijke aanbevelingen gegeven.

Diversity, European (Comm)Unity'. Tijdens plenaire zittingen, workshops en netwerksessies werd er intensief overlegd. Deelname aan het congres was enkel mogelijk op uitnodiging. Elke Europese lidstaat werd verzocht om twee beleidsmakers af te vaardigen, uit elke Europese lidstaat werd één middenveldorganisatie uitgenodigd (de koepelorganisatie indien die bestond, in anderen gevallen de meest actieve holebivereniging); uit de academische wereld werden onderzoekers uitgenodigd met expertise in een brede waaier aan holebigerelateerde onderwerpen. De conferentie kon zowel inhoudelijk als wat betreft netwerkmogelijkheden een succes worden genoemd.

Voor de logistieke organisatie van het congres werd 74.412 euro voorzien op B.A. 12.04, begrotingsjaar 2006. Voor andere kosten, voornamelijk reis- en verblijfskosten en honoraria, werd 125.000 euro voorzien op B.A. 12.04.

ONDERZOEK NAAR VERKLARINGEN VOOR HET MINDERE WELBEVINDEN VAN JONGE LESBIENNES EN BISEKSUELE MEISJES

Uit onderzoek blijkt dat jonge lesbische en biseksuele meisjes binnen de holebipopulatie als een bijzonder kwetsbare groep kunnen worden beschouwd. Onder andere uit het Zzzip-onderzoek blijkt dat zij de grootste risicogroep vormen voor het internaliseren van negatieve attitudes t.a.v. holebi's in de samenleving. Zij ervaren de minste ondersteuning vanuit de omgeving en scoren het hoogst inzake de aanwezigheid van depressieve gevoelens. Er bestaat echter zeer weinig wetenschappelijke kennis over de causale factoren die hieraan ten grondslag liggen. Indien men deze meisjes minder kwetsbaar wil maken, is het van groot belang om aan de hand van wetenschappelijk onderzoek te peilen naar potentiële oorzaken van deze kwetsbaarheid.

In april 2008 ging daarom in opdracht van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid een onderzoek van start naar verklaringen voor het mindere welbevinden van jonge lesbiennes en biseksuele meisjes. Dit onderzoek gebeurt o.l.v. prof. dr. Fred Louckx, bij de Vakgroep Medische Sociologie aan de Vrije Universiteit Brussel en loopt tot april 2009.

Het onderzoek zal bestaan uit verschillende luiken. Het eerste luik omvat een inventarisatie en synthese van de bestaande literatuur en onderzoeksbevindingen. Deze bevindingen wordt geduid en geplaatst binnen de ontwikkelingspsychologie van adolescente meisjes. In het tweede kwalitatieve luik staat de beleving van emotionaliteit, seksualiteit en identiteit van lesbische en bi-meisjes centraal. Er wordt inzicht verkregen in hun vertrouwensrelaties en netwerken. Ook wordt er gepeild naar de noden die lesbische en bi-meisjes zelf naar voor brengen. Voorts worden relevante subgroepen van lesbische en bi-meisjes geïdentificeerd, wat de variatie binnen de onderzoekspopulatie illustreert.

In functie van de onderzoeksresultaten zal onderzocht worden welke toekomstige beleidsinitiatieven ontwikkeld kunnen worden.

Dit onderzoek wordt gefinancierd met 98.890 euro (B.A. 12.02, begroting 2008).

ONDERZOEK NAAR DE SCHOOLLOOPBAAN VAN HOLEBIJONGEREN

Zoals eerder in deze beleidsbrief aangegeven (cf. 3.1.1) voerde het Steunpunt Gelijkekansenbeleid, in samenwerking met de Universiteit Gent, een onderzoek uit naar de schoolloopbanen van holebi- en heterojongeren. Meer dan 4.000 holebi- en hetero-leerlingen werden bevraagd. Uniek aan dit onderzoek is dan ook dat men verschillen kon nagaan tussen een vergelijkbare groep hetero- en holebi-jongeren. Bovendien werd er voor het eerst ook aandacht besteed aan wat biseksuele jongeren van homo- en lesbische jongeren onderscheidt. Het onderzoek werd afgerond in augustus 2008.

Dit onderzoek behoorde tot de reguliere opdracht van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid zoals beschreven in de beheersovereenkomst 2007-2011, het bijhorend meerjarenprogramma en het jaarplan 2008.

SENSIBILISERINGSCAMPAGNE GERICHT NAAR JONGEREN

Op 20 maart 2008 werd een sensibiliseringscampagne gelanceerd gericht tot veertien- tot zestienjarigen, met als doelstelling het verhogen van de tolerantie t.o.v. holebiseksualiteit. De campagne sloot nauw aan bij de leefwereld van (veel) jongeren, zowel wat de 'look & feel' als wat de verspreidingskanalen betrof. De slogan luidde 'F*ck hetero's en holebi's. Ik ben tolero'. De verspreiding van de boodschap gebeurde via MSN, netlog, affichage op plekken waar veel jongeren komen (jeugdhuizen, sportcentra, bibliotheken, etc.), Boomerang-postkaartjes in bioscopen en Mc Donaldsfilialen in de periode aansluitend op de paasexamens, etc. Tal van jeugdverenigingen en jeugdhuizen hebben affiches verspreid en aandacht besteed aan de campagne in hun eigen ledenbladen. De lancering van de campagne werd bovendien voorafgegaan door een 'teasingfase' waarin een aantal vj's van jongerenzenders Jim-TV en TMF een t-shirt droegen met het campagnelogo en -slogan. Dergelijke t-shirts werden aan de democratische prijs van 10 euro te koop aangeboden in een aantal 'hippe' kledingzaken die gefrequenteerd worden door de beoogde leeftijdsgroep. De opbrengst werd – zoals ook aangekondigd via het campagnemateriaal – integraal geschonken aan een goed doel: de Vlaamse tak van de organisatie WISH, Werkgroepen Internationale Solidariteit Holebi's. Deze campagne kreeg veel weerklank bij het brede publiek en in de pers. De netlogsite werd bezocht door een uitzonderlijk hoog aantal geïnteresseerden: begin juni ging het om 142.000 unieke bezoekers.

De 'Tolero-campagne' werd gefinancierd vanuit B.A. 12.03, begroting 2008. Het totaalbedrag voor concept, realisatie en mediaruimte bedroeg 97.000 euro.

ZWANGERSCHAP EN OUDERSCHAP

In december 2007 gaf het Vlaamse Gelijkekansenbeleid de opdracht aan Uitgeverij Lannoo om een zwangerschapsgids voor lesbiennes te maken. Met de openstelling van het huwelijk en adoptie voor lesbische en homoseksuele personen stijgt het aantal zwangerschappen bij lesbische koppels. Toch zijn de bestaande zwangerschapsgidsen nog steeds geschreven met een heteroseksueel ouderpaar voor ogen. De zwangerschapsgids voor lesbiennes zorgt ervoor dat lesbiennes in de beleving van hun zwangerschap of die van hun partner over informatie op maat beschikken. De gids werd een mooie, rijk geïllustreerde belevingsgids met getuigenissen. Er wordt ook aandacht besteed aan de specifieke juridische situatie van lesbiennes als ouders, en aan specifieke vragen en dito praktische aspecten waarmee zij te maken kunnen krijgen. Het boek verscheen in oktober 2008.

Het boek werd gefinancierd met 18.150 euro (B.A. 12.01, begroting 2007).

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

DE SCHOOLLOOPBAAN VAN HOLEBI-JONGEREN: ONDERZOEK NAAR PSYCHOSOCIALE BELEMMERINGEN

Terwijl in de eerste helft van 2008 aan het Steunpunt Gelijkekansenbeleid, in samenwerking met de Universiteit Gent, de schoolloopbaan van holebi- en heterojongeren in kaart werd gebracht, wordt in het najaar van 2008 en het voorjaar van 2009 aan de hand van diepte-interviews nagegaan hoe de schoolomgeving door holebi-jongeren wordt ervaren, op welke manier zij op school met hun seksuele identiteit omgaan en hoe zij conflicten of problemen hanteren die te maken hebben met hun seksuele identiteit. Bijzondere aandacht wordt besteed aan genderrelevante dynamieken die een rol kunnen spelen met betrekking tot het hanteren van een seksuele identiteit en stigmamanagement.

Dit onderzoek behoorde tot de reguliere opdracht van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid zoals beschreven in de beheersovereenkomst 2007-2011, het bijhorend meerjarenprogramma en het jaarplan 2008.

OPSTART TWEDE EDITIE ZZZIP-ONDERZOEK

In maart 2009 wordt een nieuwe editie van het Zzzip-onderzoek opgestart. De eerste editie van dit onderzoek vond plaats tussen 2004 en 2006. Voor het eerst werd de leefsituatie van holebi's in Vlaanderen in kaart gebracht, en dit in een brede waaier aan domeinen. Het onderzoek was de grootste holebisteekproef tot nu toe in Europa. Meer dan 3.000 holebi's vulden de vragenlijst in. Een tweede editie van het Zzzip-onderzoek maakt het mogelijk om evoluties in kaart te brengen. De resultaten worden verwacht in 2011.

Dit onderzoek behoort tot de reguliere opdracht van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid zoals beschreven in de beheersovereenkomst 2007-2011, het bijhorend meerjarenprogramma en zal opgenomen worden in het jaarplan 2009.

3.3.2 Participatie

ONDERSTEUNING VAN HET MIDDENVELD

Zoals hierboven werd aangehaald, is de uitbouw van een sterk middenveld voor elk van de doelgroepen één van de peilers van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid. Eén van de belangrijkste middelen is de structurele subsidiëring van enkele zorgvuldig uitgekozen organisaties. Voor de doelgroep holebi's geniet de vzw Holebifederatie van een dergelijke ondersteuning.

Vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid worden eind 2008 opnieuw gesprekken aangevat met de Holebifederatie om tot een aantal resultaatsverbintenissen voor 2009 te komen. Deze worden in het jaarplan van de organisatie opgenomen. Over de verwezenlijking ervan wordt gerapporteerd in een jaarverslag.

In 2008 werd voor de Holebifederatie een ad nominatim subsidie voorzien ten bedrage van 381.000 euro (BA 33.08). Voor 2009 wordt dit bedrag aangevuld met een indexering ten belope van 18.000 euro.

PROJECTSUBSIDIES

Ook in de context van het thema seksuele oriëntatie wordt bij de subsidiëring van projecten de voorkeur gegeven aan projecten die focussen op socialisatie, loopbaanontwikkeling, leefwereld en beleidsparticipatie.

Realisaties september 2007 – september 2008

Bij de subsidiëring van projecten die liepen in de periode september 2007-september 2008 werd bijzondere aandacht besteed aan 'deelgroepen binnen de doelgroep', nl. holebi's van diverse etnisch-culturele afkomst, oudere holebi's en lesbiennes.

Wat deze laatste groep betreft, werden de L-Day en de L-Week ondersteund (begroting 2007, B.A. 33.01, 7.000 euro).

Aan Merhaba, een organisatie van en voor – in eerste instantie – Maghrebijnse holebi's werd een bedrag van 60.000 euro toegekend (B.A. 33.01, begroting 2007) voor de realisatie van het Wadi-project. Dit project wil op een serene manier het debat over holebiseksualiteit voeren binnen de allochtone gemeenschap. Het wil werken aan sensibilisering bij het grote publiek en tegelijkertijd holebi's van diverse etnisch-culturele afkomst versterken in hun welzijn. Om dit welzijn te verbeteren, biedt Merhaba een eigen hulpaanbod aan. De MerhabaPhone vormt een van de middelen om in laagdrempelig onthaal te voorzien. Daarnaast bouwt Merhaba een netwerk uit van gevormde intermediairen die vertrouwd zijn met de situatie van holebi's van diverse etnisch-culturele afkomst, en waarnaar doorverwezen kan worden. Dit gebeurt onder meer door workshops op maat in te richten voor zorgverstrekkers. Merhaba vzw werd omwille van dit project door het Minderhedenforum verkozen tot 'Bruggenbouwer van 2007'. Deze prijs wordt uitgereikt aan een zelforganisatie die de emancipatie van etnisch-culturele minderheden en de samenwerking en de dialoog tussen maatschappelijke groepen bevordert. Ook ontving Merhaba de trofee 'Gouden Ket 2008'.

Het Janus-project van het Antwerpse Roze Huis werd ondersteund met 25.000 euro (B.A. 33.01, begroting 2007). Dit project wil de situatie van oudere holebi's verbeteren, o.a. via het organiseren van activiteiten in rust- en verzorgingscentra en in een dienstencentrum, en via het sensibiliseren en vormen van het personeel.

De Holebifederatie ontving 29.750 euro (B.A. 33.01, begroting 2007) voor het project 'Holebi's op de werkvloer'. Dit project omvatte een studiedag op 23 oktober 2007 en de publicatie van een gids. Voor de organisatie van de studiedag werkte de Holebifederatie samen met IBM Eagle, Ford Globe en de Belgische Business Association. De gids verscheen in maart 2008. De titel van deze publicatie luidt: 'Uit de kast werkt beter'. De oplage van 7.500 exemplaren werd door de Holebifederatie verspreid via de diversiteitsconsulenten bij de vakbonden, via de projectontwikkelaars werkzaam binnen de SERR's en de RESOC's, via preventieadviseurs, via holebinetwerken binnen bedrijven, via HR managers, etc. De brochure kan ook gratis worden opgevraagd bij de Holebifederatie. Bij de brochure hoort een sensibiliserende affiche bedoeld om op te hangen op de werkvloer.

De aandacht voor extra kwetsbare deelgroepen binnen de doelgroep holebi's komt tegemoet aan de *Motie van Aanbeveling tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Gelijke Kansen – Beleidsprioriteiten 2007-2008*. De aandacht voor holebi's en werkgelegenheid sluit aan bij de *Resolutie betreffende een geïntegreerd gelijkemansbeleid voor holebi's en het actief uitdragen van de Jogjakartaprinicipes op internationaal niveau*.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Ook in de periode van september 2008 tot september 2009 zullen er holebi-projecten worden gerealiseerd.

3.3.3 Samenwerking**PROVINCIALE COÖRDINATOREN**

Zoals hierboven vermeld (cf. 3.2.6), werd een overeenkomst voor langere duur afgesloten tussen het Vlaamse en het provinciale beleidsniveau. In dit kader wordt er jaarlijks een genderdoelstelling afgesproken waarrond alle provincies zullen werken. Provincies die hiernaast in het kader van hun subsidiëringsovereenkomst met het Vlaamse Gelijkekansenbeleid ook willen werken aan een provinciaal holebibeleid krijgen die ruimte. Op de begroting 2008 werd per provincie een structurele subsidie van 24.795 euro voorzien (B.A. 43.11). Dit zal ook het geval zijn op de begroting 2009.

3.4 Toegankelijkheid

Een toegankelijke leefomgeving is een sleutelement in de realisatie van een maatschappij die gelijke kansen nastreeft, aangezien ze mensen in de mogelijkheid stelt om een actief en autonoom sociaal en economisch leven te leiden. Het is een hoeksteen van een inclusieve niet-discriminerende maatschappij.

Uitgangspunt daarbij is het internationaal aanvaarde sociologische gegeven dat omgevingsfactoren een niet te onderschatten rol spelen bij het ‘creëren’ van handicaps en bijgevolg discrimineren. Bovendien kan iedereen in situaties terecht komen waarbij de omgeving een hindernis vormt voor haar of zijn zelfstandig handelen. In een steeds diverser wordende maatschappij met een vergrijzende bevolking is toegankelijkheid een thema dat iedereen aanbelangt.

Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid pleit voor een integrale benadering van de problematiek, waarbij men ieders noden op vlak van fysieke toegankelijkheid beter in de ‘normale’ maatschappelijke voorzieningen zoals onderwijs, werk en vervoer tracht te integreren. Integrale toegankelijkheid betekent dat alle voorzieningen voor leven, wonen en werken effectief bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar zijn voor iedereen. Op die manier kan iedereen onafhankelijk gebruik maken van alle voorzieningen. Of met andere woorden: toegankelijkheid is dan niet meer bestemd voor specifieke aandachtsgroepen, maar komt iedereen ten goede.

Binnen het thema toegankelijkheid stonden het afgelopen werkjaar een aantal initiatieven op het programma die de versterking van het middenveld, de brede promotie van het ontwerpconcept ‘universal design’ en de integratie van de thematiek binnen de relevante Vlaamse beleidsdomeinen tot doel hadden. Ook het komende jaar zal op hetzelfde elan worden verder gewerkt.

3.4.1 Expertise en methodieken

UNIVERSAL DESIGN ALS ONTWERPCONCEPT

“Universal Design” of “ontwerpen voor iedereen” is de dagelijkse dingen om ons heen zo ontwerpen dat een zo groot mogelijke groep van mensen er gebruik kan van maken. Voor grote en kleine, jonge en oude, handige en onhandige, snelle en minder vlugge mensen. Als we denken aan toegankelijkheid, denken we vaak te snel in termen van handicaps. Toch geniet iedereen van een toegankelijke omgeving, ook mensen met een tijdelijke handicap, oudere mensen, ouders met een kindwagen of mensen met veel bagage.

Realisaties september 2007 – september 2008

In het kader van het Europees jaar van Gelijke Kansen ging in oktober 2007 voor het eerst de Vlaamse Week van Universal Design door. Deze week ging van start met een studiedag waar een gevarieerd publiek van ontwerpers, opdrachtgevers en beleidsmakers konden kennis maken met de diverse aspecten van “Universal Design” (UD). Verder werden in deze week op lokaal en provinciaal niveau tal van activiteiten georganiseerd die toegankelijkheid en ontwerpen voor iedereen in de kijker zetten. Op 5 oktober werd de week feestelijk afgesloten met een inclusief optreden van Bart Peeters voor gebruikers en vertegenwoordigers van het toegankelijkheidsmiddenveld. Het optreden werd ondersteund door tolken Vlaamse Gebarentaal en er werden een ringleiding en voelstoelen voorzien.

Aansluitend op de activiteiten die georganiseerd werden in het kader van het Europees Jaar van Gelijke Kansen, werden het voorbije werkjaar nog verschillende initiatieven opgestart ter promotie van de UD-ontwerpfilosofie. Zo werd een architectuurwedstrijd voor studenten uitgeschreven. Op die manier werden de inspanningen die sommigen architectuuropleidingen nu al leveren nog versterkt. Verder werd een onderzoeksopdracht uitgeschreven om de mogelijkheden in kaart te brengen om het UD-ontwerpconcept in het onderwijsaanbod van de Vlaamse architectuurscholen te integreren. Het onderzoek screent de curricula van de Vlaamse architectuuropleidingen en gaat op zoek naar niet-Vlaamse voorbeelden van integratie en de toepasbaarheid ervan binnen de Vlaamse context. Het onderzoek zal in het voorjaar van 2009 worden afgerond. Ten slotte werd voor de doelgroep van ontwerpers (zowel studenten als professionelen) en beleidsmakers een UD-promotiefilm ontwikkeld.

Deze film wil vooral de aandacht van deze doelgroep trekken en hun nieuwsgierigheid naar het concept ontwerpen voor iedereen prikkelen. De film zal in het najaar van 2008 afgewerkt en voorgesteld worden.

De acties ter promotie van de eerste Vlaamse Week van Universal Design, de organisatie van de startdag, de publicatie van de toegankelijkheidskrant en de voorstelling tijdens het slotmoment werden gefinancierd vanuit BA 12.01 en BA 12.04 (begroting 2007) voor een totaal bedrag van ongeveer 107.000 euro. De daarop volgende opdrachten ter promotie van Universal Design werden gefinancierd vanuit BA 12.01 en BA 12.02 (begroting 2008) voor een totaal bedrag van ongeveer 104.000 euro.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

In het najaar van 2008 zullen de laureaten van de architectuurwedstijd bekend gemaakt worden. De drie winnende teams zullen de kans krijgen om hun project toe te lichten aan hun collega studenten en andere aanwezigen uit het toegankelijkheidswerkveld. Deze laureaten en hun begeleiders-docenten krijgen een driedaagse studiereis als prijs aangeboden. Op de prijsuitreiking zal tevens de promotiefilm Universal Design voor het eerst vertoond worden. Ten slotte wordt in navolging van de Vlaamse week van Universal Design in het voorjaar van 2009 een nieuwe themadag gepland waarbij het concept van ontwerpen voor iedereen centraal zal staan. Op dat ogenblik zal ook de nieuwe toegankelijkheidsregelgeving voorgesteld en toegelicht worden.

Voor de acties in het kader van de architectuurwedstrijd (uitreiking en organisatie studiereis) wordt 25.000 euro voorzien op BA 12.01 (begroting 2008). De opvolger van de Vlaamse Week zal gefinancierd worden vanuit BA 12.01 op de begroting 2009.

ENTER VZW

Gezien het uiterst technische karakter van de toegankelijkheidsmaterie is voor de voorbereiding en uitwerking van een gericht beleid, ondersteuning en advisering door een gespecialiseerde organisatie onontbeerlijk. In het voorjaar 2006 kreeg het Vlaamse niveau met de oprichting van het Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid, Enter vzw, een dergelijke technische ondersteuning. De opdracht van Enter vzw is tweeledig. Enerzijds zorgt het voor de technisch-inhoudelijke ondersteuning en advisering van de ambtelijke Cel Gelijke Kansen in Vlaanderen. Anderzijds staat het in voor de technische ondersteuning en coördinatie van toegankelijkheidsexpertise in het middenveld.

Realisaties september 2007 – september 2008

Enter vzw vervulde een voorbereidende en ondersteunende rol bij de uitwerking van de nieuwe regelgeving inzake toegankelijkheid, alsook bij de terugkoppeling van de ontwerp teksten naar alle verschillende (beroeps)organisaties (cf. 2.2.3). Dit dossier werd meteen ook aangegrepen om invulling te geven aan een van de kernopdrachten van Enter vzw om te komen tot een verregaande afstemming van de werking en de gehanteerde methodieken van de verschillende adviesbureaus toegankelijkheid. In het kader van de nieuwe regelgeving werkte Enter vzw ook verder aan de voorbereiding van het Vlaams Handboek Toegankelijkheid dat de nieuwe regelgeving zal flankeren.

Verder werkte Enter vzw een sportactieplan uit dat de situatie op vlak van toegankelijkheid in de sportsector en inspirerende praktijkvoorbeelden, methodieken en instrumenten in kaart bracht. Dit actieplan werd gepubliceerd onder de vorm van een brochure die in het voorjaar van 2008 breed verspreid werd onder beleidsmakers, uitbaters en eigenaars van sportinfrastructuur. In het domein van de sport bleef Enter vzw ook zijn medewerking verlenen aan het voetbaloverlegplatform dat zich als doel stelt de Vlaamse voetbalstadions toegankelijk(er) te maken.

Enter vzw werkte verder onder meer een programma uit voor de studiereis van de laureaten van de “Universal Design”-architectuurwedstrijd. Ook werd hun kennis van het werkveld ingeschakeld bij de uitwerking van de “Universal Design” – promotiefilm. Enter vzw nam verder het beheer van de “Toegankelijk Vlaanderen”-databank op. Hierbij werd ook voorzien in de nodige coördinatie en technische ondersteuning van de provinciale adviesbureaus met betrekking tot de toegankelijkheidsscreenings.

Enter vzw werd tot slot ook steeds meer geconsulteerd door actoren uit andere Vlaamse beleidsdomeinen en erkend als belangrijke partner binnen de actieplannen inzake toegankelijkheid in het kader van de open coördinatiemethode.

Ten slotte voorzag Enter vzw op geregelde tijdstippen in overlegmomenten met het Toegankelijkheidsoverleg Vlaanderen om de stem van de gebruiker mee te nemen in haar werkzaamheden.

Voor de werking van Enter vzw werd in 2008 opnieuw 299.600 euro voorzien vanuit het Limburgplan. Dit bedrag werd aangevuld met 48.000 euro aan middelen vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid (BA 33.16).

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

In het najaar van 2008 en het voorjaar van 2009 zal Enter vzw zich verder focussen op haar opdrachten in het kader van de nieuwe toegankelijkheidsregelgeving. Zo zal verder vorm gegeven

worden aan het Vlaams Handboek Toegankelijkheid, wat nog in het voorjaar zal uitmonden in de publicatie van een eerste versie van dit handboek. Ook zullen de aanstiplijsten gefinaliseerd worden en zal er gewerkt worden aan het eveneens elektronisch ter beschikking stellen van dit instrument. Enter vzw zal tevens een opleiding uitwerken voor architecten en stedenbouwkundige ambtenaren en zal ook de nodige ondersteuning bieden bij de verdere uitwerking van het verplichte adviessysteem dat de nieuwe toegankelijkheidsregelgeving zal begeleiden.

Enter vzw zal ook haar opdracht inzake het coördineren en afstemmen van het toegankelijkheidsmiddenveld verder opnemen. Hiertoe zal in het komende jaar verder intensief overlegd worden met de provinciale adviesbureaus met het oog op de verdere afstemming van de werking en de gehanteerde methodieken bij het opstellen van toegankelijkheidsadviezen. Ook het beheer van de “Toegankelijk Vlaanderen”-databank zal opnieuw door Enter vzw opgenomen worden. Specifieke aandacht zal bovendien besteed worden aan verder overleg en afstemming met Intro vzw.

Naast haar rechtstreekse opdrachten voor het Vlaamse Gelijkekansenbeleid zal Enter vzw ook verder worden ingeschakeld in de ondersteuning van andere beleidsdomeinen. Dit in het bijzonder binnen de actieplannen die vanuit deze beleidsdomeinen werden uitgeschreven in het kader van de open coördinatiemethode.

Met de gebruikers zal verder overlegd worden via het Toegankelijkheidsoverleg Vlaanderen.

Al deze opdrachten zullen deel uitmaken van het jaarplan 2009, dat in het najaar wordt onderhandeld.

Voor de werking van Enter vzw wordt in 2009 in totaal 347.600 euro voorzien: 48.000 euro op BA 33.16 en 299.600 euro vanuit het Limburgplan. Gezien de middelen van het Limburgplan na 2009 ophouden te bestaan, zal in het komende werkjaar naar een alternatieve financiering vanaf 2010 gezocht moeten worden.

PROVINCIALE ADVIESBUREAUS TOEGANKELIJKHEID

Realisaties september 2007 – september 2008

In 2007 werd de opdrachtbepaling van de adviesbureaus geherdefinieerd op basis van het gewijzigde toegankelijkheidslandschap. Gezien Enter vzw sinds haar oprichting de technische ondersteuning op Vlaams niveau voor haar rekening neemt, wordt van de adviesbureaus toegankelijkheid sindsdien verwacht dat zij zich toespitsen op hun kerntaak: de concrete toepassing van eenvormige normen en methodieken in het werkveld.

Sinds 2008 wordt ook het Centrum voor Toegankelijkheid Provincie Antwerpen (CTPA) vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid in haar basiswerking gefinancierd en dit op basis van de generieke criteria die uitgewerkt werden op basis van de vernieuwde opdrachtbepaling.

Naast de opdrachten in het kader van hun kerntaken, werden de provinciale adviesbureaus ook betrokken bij het uitwerken van een consensusvoorstel van nieuwe toegankelijkheidsregelgeving. Ze werden ook betrokken bij de beoordeling van de inzendingen voor de “Universal Design”-architectuurwedstrijd.

In afwachting van een meer structurele financiering werden de provinciale adviesbureaus toegankelijkheid ook in 2008 gefinancierd vanuit BA 33.18. Voor de financiering vzw ATO (52.000 euro), vzw Toegankelijkheidsbureau (78.000 euro), vzw Westkans (52.000 euro) en CTPA (52.000 euro) werd een totaal budget voorzien van 234.000 euro.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

In 2009 wordt verder gewerkt aan een meer structurele inbedding met het oog op een juridisch beter onderbouwde financiering van de gehele toegankelijkheidsstructuur.

Het totale budget voor de financiering van de provinciale adviesbureaus toegankelijkheid zal in 2009 234.000 euro bedragen (BA 33.18).

DATABANK TOEGANKELIJK VLAANDEREN

De databank ‘Toegankelijk Vlaanderen’ – die via de website www.toevla.be raadpleegbaar is – geeft een gedetailleerd beeld van de mate van toegankelijkheid van publieke locaties die door de provinciale adviesbureaus zijn doorgelicht. Op deze manier kunnen eindgebruikers zelf bepalen in hoeverre de fysieke realiteit aan hun noden en behoeften tegemoet komt. De databank heeft daarnaast ook een belangrijke sensibiliserende functie: het resultaat van de screenings wordt geanalyseerd en teruggekoppeld naar eigenaars, beheerders, beleidsverantwoordelijken, ... en kan hen dus stimuleren om waar nodig actie te ondernemen om de toegankelijkheid te verbeteren.

Realisaties september 2007 – september 2008

Het beheer van deze databank wordt sinds 2007 opgenomen in het takenpakket van Enter vzw. Ook in het voorbije werkjaar werd de databank geoptimaliseerd en bijgestuurd conform de behoeften van de toegankelijkheidsbureaus die instaan voor de aanlevering van de screeningsgegevens. Op de begroting 2008 werd hiervoor een bedrag van 48.000 euro (BA 33.16) voorzien.

Binnen de Vlaamse overheid wordt de databank verder gepromoot. Via de methode van de open coördinatie resulteerde dit in een aantal bijkomende actieplannen waarin de betrokken diensten zich engageren om de infrastructuur van hun sector te laten screenen en opnemen in de databank.

Sinds eind 2007 worden echter regelmatig een aantal gebreken van de databank aangekaart die niet zomaar door een kleine technische aanpassing te ondervangen zijn. Naar aanleiding hiervan werd besloten om vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid bij de professioneel betrokken actoren een evaluatie van de huidige databank uit te voeren. Deze evaluatie toonde aan dat de databank nog steeds door iedereen in haar doelstellingen wordt ondersteund, maar dat de databank omwille van haar intussen enigszins verouderde informatica-technische opbouw een aantal structurele gebreken vertoont.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

De databank ‘Toegankelijk Vlaanderen’ zal ook in het komende werkjaar verder aangevuld worden met toegankelijkheidsgegevens van publiek toegankelijke infrastructuur. Ook via de open coördinatiemethode wordt dit verder gepromoot. Enter vzw zal ook in het komende werkjaar instaan voor het beheer van de databank.

Parallel hieraan zal in het najaar een bestek uitgeschreven worden voor de ontwikkeling van een nieuwe databank, die de vastgestelde problemen ondervangt. Gezien de specificiteit van het informatica-technische ontwerp, wordt voorzien in een begeleiding bij het uitwerken van het bestek.

Voor het beheer van de databank ‘Toegankelijk Vlaanderen’ wordt op de begroting 2009 opnieuw 48.000 euro voorzien (BA 33.16). Voor de begeleiding bij het uitwerken van het bestek voor een nieuwe databank wordt op BA 12.01 een budget van 10.000 euro voorzien. Voor de eventuele ontwikkeling van deze nieuwe databank zullen de nodige budgetten voorzien worden op de begroting 2009.

INTRO

Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid ondersteunt al enige jaren de organisatie ‘Intro’. Deze organisatie is gespecialiseerd in het toegankelijk maken van tijdelijke evenementen. Organisatoren worden geadviseerd in het toegankelijk maken van hun evenement en concreet begeleid bij de voorbereidingen ervan. Daarnaast zorgt Intro voor een equipe van vrijwilligers die ter plaatse instaan voor de persoonlijke assistentie van bezoekers met een handicap. Intro richtte zich in een eerste fase naar muziekfestivals. Gaandeweg werd de werking uitgebreid naar sportmanifestaties. Een steeds groeiend aantal deelnemende festivals en een jaarlijks stijgend aantal bezoekers met een handicap bewijzen het succes van dit project.

Realisaties september 2007 – september 2008

Sinds 2008 is de basiswerking van Intro structureel verankerd in het Vlaamse Gelijkekansenbeleid. Gelet op de complementariteit tussen Intro en Enter vzw – daar waar Enter vzw zich toelegt op de toegankelijkheid van permanente infrastructuur, richt Intro zich op de toegankelijkheid van tijdelijke infrastructuur –, werd de werking van Intro gekoppeld aan deze van Enter vzw. Via het systeem van de getrapte subsidie, waarbij de subsidies via Enter vzw aan Intro worden toegekend, kunnen beide organisaties evenwel hun statuut als aparte vzw behouden. Deze vorm van subsidie zal tevens een meer organisatorische samenwerking tussen beide actoren in de toekomst bewerkstelligen.

Onder impuls van bijkomende financiële middelen van onder meer de Nationale Loterij en verschillende Vlaamse provincies slaagde Intro er in het voorbije werkjaar in een record aantal muziektfestivals toegankelijk te maken en zijn werkingsveld te verbreden naar allerhande indoorevenementen.

Voor de werking van Intro werd 100.000 euro voorzien op de begroting 2008 (BA 33.16).

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Intro zal naast haar reguliere werking in het komende werkingsjaar opnieuw meewerken aan de realisatie van een inclusief toegankelijke voorstelling. Deze voorstelling zal plaats vinden in het voorjaar van 2009.

Net zoals in het voorbije werkingsjaar zal Intro de drijvende kracht blijven achter de voetbalrondetafel die de betrokken organisaties (KBVB, supportersorganisaties, ...) samenbrengt om de toegankelijkheid van Vlaamse voetbalstadions te verbeteren.

Voor de werking van Intro wordt 100.000 euro voorzien op de begroting 2009 (BA 33.16).

PROJECTSUBSIDIESRealisaties september 2007 – september 2008

Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid subsidieert ad hoc projecten die de prioriteiten van het toegankelijkheidsbeleid mee onderschrijven en uitvoeren. De concrete voorwaarden waaraan een project moet voldoen om voor subsidiëring in aanmerking te komen, zijn terug te vinden in de subsidiegids 2005-2009.

In de begroting 2008 werd 97.000 euro voorzien (BA 33.05) voor de subsidiëring van dergelijke projecten.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Voor het volgende werkjaar gelden dezelfde prioriteiten met betrekking tot de toegankelijkheidsproblematiek.

In de begroting 2009 wordt 97.000 euro voor de subsidiëring van toegankelijkheidsprojecten voorzien (BA 33.05).

Participatie

TOEGANKELIJKHEIDSOVERLEG VLAANDEREN

Binnen een beleidsthema als toegankelijkheid is de inbreng van ervaringsdeskundigheid een must. Daar waar op het niveau van de Provinciale Steunpunten Toegankelijkheid wordt samengewerkt met provinciale gebruikersplatforms vormt het ‘Toegankelijkheidsoverleg Vlaanderen’ (TOV) op Vlaams niveau een volwaardige gesprekspartner voor het beleid. Op deze manier is een rechtstreekse inbreng van gebruikers gewaarborgd.

Realisaties september 2007 – september 2008

Het voorbije werkjaar werd het TOV nauw betrokken bij een aantal projecten van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid. Zo werden onder meer de ontwerpteksten van de toegankelijkheidsregelgeving voor feedback aan het TOV voorgelegd en werd een vertegenwoordiging van de gebruikersorganisatie voorzien in de stuurgroep die de ontwikkeling van de “Universal Design”-promotiefilm begeleidt. Met projectmiddelen van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid werkte TOV het voorbije jaar ook haar project verder uit over de specifieke uitdagingen op het vlak van toegankelijkheid voor personen met een verstandelijke beperking.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Ook in het komende werkjaar zal het TOV nauw betrokken worden bij het Vlaamse Gelijkekansenbeleid. Door het overleg met Enter vzw zal hun ervaringsdeskundigheid verder geïntegreerd worden in lopende projecten, zowel in de projecten die Enter vzw uitvoert in opdracht van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid, als in bepaalde opdrachten die Enter vzw in opdracht van andere beleidsdomeinen uitvoert.

3.4.3 Samenwerking

PROVINCIALE STEUNPUNTEN TOEGANKELIJKHEID

Vanuit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid wordt in iedere provincie een Provinciaal Steunpunt Toegankelijkheid gefinancierd. Zij coördineren het horizontale toegankelijkheidsbeleid op provinciaal niveau, informeren en ondersteunen de lokale besturen, oefenen een loketfunctie uit voor het brede publiek en een signaalfunctie voor het Vlaamse beleid. Ze werken daarvoor samen met minstens één provinciaal adviesbureau en een platform van gebruikers(organisaties). Deze steunpunten zijn opgericht via convenanten, waarin de concrete opdrachten van deze steunpunten is bepaald.

De initiatieven die ieder steunpunt onderneemt, gebeuren op autonome basis maar kaderen in deze gezamenlijk geformuleerde doelstellingen en worden via de ambtelijke Cel Gelijke Kansen in Vlaanderen onderling afgestemd en gestroomlijnd. Dit gebeurt via een werkplan dat ieder Provinciaal Steunpunt Toegankelijkheid jaarlijks opstelt en via gezamenlijk overleg dat tweemaandelijks plaatsvindt onder leiding van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid.

Realisaties september 2007 – september 2008

Tijdens het voorbije werkjaar werd gezamenlijk aandacht besteed aan de invulling van de Vlaamse week van Universal Design. In elke provincie werden door de steunpunten één of meerdere activiteiten georganiseerd die toegankelijkheid en Universal Design in de kijker zetten.

Voor de Provinciale Steunpunten Toegankelijkheid werd voor de periode november 2007 – november 2008 49.605 euro per steunpunt begroot (BA 43.11).

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Eind oktober wordt door ieder steunpunt een nieuw actieplan ingediend. Jaarlijks wordt gezocht naar een gezamenlijke actie tussen het Vlaamse Gelijkekansenbeleid en de Provinciale Steunpunten Toegankelijkheid. Voor het komende werkjaar zal die focus op de nieuwe toegankelijkheidsregelgeving liggen.

Voor deze steunpunten wordt voor de periode november 2008 - november 2009, 49.605 euro per steunpunt begroot (BA 43.11).

RONDE TAFEL TOEGANKELIJKHEID*Realisaties september 2007 – september 2008*

In het voorbije werkjaar ging geen Ronde Tafel Toegankelijkheid door omdat, door de bredere terugkoppeling van de ontwerp teksten van de nieuwe toegankelijkheidsregelgeving, de vooropgestelde timing voor goedkeuring ervan werd opgeschoven.

Beleidsopties en –initiatieven september 2008 – september 2009

Een volgende editie van dit initiatief zal hoofdzakelijk aangeprezen worden om aan het toegankelijkheidsmiddenveld nadere toelichting te verschaffen over de nieuwe toegankelijkheidsregelgeving. Een nieuwe Ronde Tafel Toegankelijkheid wordt dan ook voorzien in het voorjaar van 2009.

Kathleen VAN BREMPT,

Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen

4. Bijlagen

Bijlage I Samenvatting van de beleidsintenties en initiatieven voor het volgende begrotingsjaar

Coördinerend beleid

Open Coördinatie Methode

De actieplannen 2008-2009 worden vanuit de verschillende beleidsdomeinen uitgevoerd. Met het oog op een betere opvolging van het ocm-proces wordt intussen gewerkt aan de ontwikkeling van Gelijkekansenindicatoren. Ook wordt gestart met de voorbereiding van nieuwe doelstellingen voor volgende legislatuur.

Mainstreaming eigen initiatieven

Een aantal lopende initiatieven worden verdergezet en/of afgerond, m.n. het afstemmingsproces rond de registratie van kansengroepen, het beheer van de expertendatabank voor journalisten en de werkzaamheden rond de regelgeving toegankelijkheid binnen Ruimtelijke Ordening. Daarnaast zal worden geëvalueerd of – en op welke wijze – het dossier rond het aangepast vervoer voor personen met een handicap binnen het beleidsdomein Mobiliteit kan worden geïntegreerd.

Maatschappelijk draagvlak voor gelijke kansen

In het kader van de komende Vlaamse verkiezingen wordt een grootschalige campagne op touw gezet.

Functioneel beleid

Algemeen

Het decreet houdende een kader voor het Vlaamse Gelijkekansen- en Gelijkebehandelingsbeleid, wordt uitgevoerd. Er wordt een uitvoeringsbesluit opgesteld m.b.t. de erkenning en financiering van de gelijkebehandelingsbureaus, er wordt verder gewerkt aan een gebiedsdekkend, gecoördineerd netwerk van dergelijke bureaus, de samenwerking met het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding wordt formeel op punt gesteld en de financiering van het Universitair Centrum Discriminatierecht wordt verdergezet.

Ook het Steunpunt Gelijkekansenbeleid wordt verder aangestuurd en gefinancierd.

Gender

Het actieplan loonkloof/loopbaankloof wordt verder uitgevoerd en – in het verlengde daarvan – wordt via verschillende sensibiliserende initiatieven concreet invulling gegeven aan de beleidslijn ‘Progressief gezinsbeleid’. Daarnaast wordt de ondersteuning van Gender- en diversiteitsstudies binnen Vlaamse universiteiten verder gezet. Ook wordt het actieplan rond gendergelijkheid binnen de allochtone gemeenschap verder uitgevoerd, zitten er een aantal flankerende initiatieven in de pijplijn met het oog op een betere toepassing van het decreet evenwichtige participatie in Vlaamse advies- en beheersorganen, wordt het middenveld verder structureel en projectmatig ondersteund en wordt de samenwerking met de provinciale coördinatoren verder gezet.

Seksuele oriëntatie

Het ‘Actieplan holebi’s’ wordt verder geïmplementeerd, de ondersteuning van het middenveld en van de provinciale coördinatoren wordt verder gezet.

Toegankelijkheid

Verschillende initiatieven ter promotie van het ontwerpconcept ‘Universal Design’ staan op het programma en de databank Toegankelijk Vlaanderen wordt hernieuwd. Daarnaast wordt de werking van de vzw’s Intro en Enter verder aangestuurd en gefinancierd en worden er gerichte initiatieven genomen met het oog op de integratie van het Universal Design-concept in ontwerpopleidingen. De samenwerking met de Provinciale Steunpunten Toegankelijkheid en met het Toegankelijkheidsoverleg Vlaanderen worden verder gezet.

Bijlage II Overzicht resoluties en aanbevelingen Vlaams Parlement m.b.t. het Vlaamse Gelijkekansenbeleid

In de loop van de werkingsperiode september 2008 – september 2009 werden volgende moties en resoluties door het Vlaams Parlement aangenomen:

- Motie van aanbeveling tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Gelijke Kansen – Beleidsprioriteiten 2007-2008.
- Resolutie – van de heer Herman Schuermans, mevrouw Margriet Hermans, de heren Jan Rogiers en Piet De Bruyn en de dames Cindy Franssen en Michèle Hostekint – betreffende een geïntegreerd gelijkekansenbeleid voor holebi's en het actief uitdragen van de Jogjakartaprinicipes op internationaal niveau (Stuk 1685 (2007-2008) – nr. 1).

De wijze waarop gevolg gegeven werd aan deze documenten, werd in de beleidsbrief per onderdeel behandeld.

Bijlage III Regelgevingsagenda

Titel van het initiatief	Betrokken regelgeving	Eventuele wettelijke deadline	Korte samenvatting van de beleidsdoelstellingen	Te doorlopen fases en hun timing
Nieuwe regelgeving m.b.t. toegankelijkheid publieke gebouwen	Decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening	Geen	Actualiseren van de verouderde wetgeving uit 1975 en inbedding in het reguliere vergunningenbeleid	Advies VLACORO najaar 2008 Advies IF Begrotingsakkoord Eerste agendering Vlaamse Regering + machtiging inwinnen advies RVS Advies Raad Van State Tweede agendering Vlaamse Regering, voorjaar 2009

<p>Decreet houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid</p>	<p>Richtlijn 2000/43 van de Raad van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming;</p> <p>Richtlijn 2000/78 van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep;</p> <p>Richtlijn 2006/54 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijkheids- en gelijkebehandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep (herschikking);</p> <p>Richtlijn 2004/113 van de Raad van 13 december 2004 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten.</p>	<p>Decreet houdende een kader voor het Vlaamse Gelijkheids- en Gelijkebehandelingsbeleid;</p> <p>Decreet houdende een kader voor het Vlaamse Gelijkheids- en Gelijkebehandelingsbeleid;</p> <p>Decreet houdende een kader voor het Vlaamse Gelijkheids- en Gelijkebehandelingsbeleid;</p>	<p>Omzetting van de vier EU-richtlijnen op Vlaams niveau enerzijds en verankeren van de doelstellingen en uitgangspunten van het gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid, inbegrepen de oprichting van gelijkebehandelingsbureaus, evenals de open coördinatie methode anderzijds</p>	<p>Afgewerkt: publicatie in BS op 23/9/2008</p> <p>Uitwerken van een Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de erkenning en subsidiëring van de gelijkebehandelingsbureaus, maart 2009</p>
--	--	---	---	---

<p>Decreet Evenwichtige Participatie vrouwen en mannen in Vlaamse advies- en bestuursorganen</p>	<p>Nieuwe regelgeving (oude opgeheven)</p>	<p>Geen</p>	<p>Zelfde en duidelijkere regels voor de samenstelling van adviesorganen en raden van beheer/bestuur en aanpassen aan BBB-reorganisatie</p>	<p>Afgewerkt: publicatie in BS op 06/08/07</p>
<p>Besluit tot vaststelling van de uitzonderingsprocedure inzake een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies en bestuursorganen van de Vlaamse overheid</p>	<p>Decreet Evenwichtige Participatie vrouwen en mannen in Vlaamse advies- en bestuursorganen</p>	<p>Geen</p>	<p>Vervangen van het besluit van 2000 dat achterhaald is gezien het nieuwe decreet en uitbreiden van toepassingsgebied zodat voortaan ook afwijkingen mogelijk voor raden van beheer/bestuur</p>	<p>Afgewerkt: goedgekeurd op 26/10/2007 en gepubliceerd in BS op 25/01/2008</p>

Bijlage IV Afkortingen

ATO vzw	Adviesbureau Toegankelijke Omgeving vzw
CAW	Centrum voor Algemeen Welzijnswerk
CTPA	Centrum voor Toegankelijkheid Provincie Antwerpen
ESF	Europees Sociaal Fonds
GAS	Gediplomeerde in de Aanvullende Studies
MEP-decreet	Meer Evenwichtige Participatie-decreet
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
ODAV	Overleg Diensten Aangepast Vervoer
TOV	Toegankelijkheidsoverleg Vlaanderen
UD	Universal Design
VESOC	Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
VVP	Vereniging van Vlaamse Provincies
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten